

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 3 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 Négy soros péntekkor egyszer 30 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyolc soros péntekkor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, augusztus 3.

Ma számunk főbb közleményei:

- Ahol semmi sem történik.
- Szünet készül?
- Az aradi új pályaudvar.
- Végzetes multság.
- A főpincér és a művészet.
- A hajnali tűz halottai.
- Fogházra lélt alezredes.
- Eszterházy grófok gyujtogatója.
- A volt király és barátja.
- Beszélgetés Sulkowsky hercegnő vőlegényével.

A tűz és a tekintély.

Arad, augusztus 2.

A hatóság iránt való tiszteletlenségnek és tapintatlanságnak súlyos példáját követte el két aradi hetes. Pusztán azért, hogy demonstrálják, mennyire veszedelmes a hatóságnak az a körültekintő és megfontolt intézkedése, a melylyel a vízvezeték a világ elől elzárja: egy éjszakai tűznél óvakodtak megmenekülni, sőt életüket is odaadták, csak hogy annál nagyobb lármája legyen a dolognak. Ha a halál után valakire ráférne a büntetés, úgy bizonyára ezt a két hetest a legsúlyosabb kihágási eljárás alá kellene vonni, nehogy másnak is kedve legyen kompromittálni azokat a helyes és egészséges elméleteket, amelyek a városi tanácsot intézkedéseikben vezetik. Mert ha ez nem történik: minden a mellett bizonyított volna, hogy a víz éjszakai elzárása pompás és üdvös dolog volt; annyival is inkább, mert ma már megeredt

az eső s a közönséget meg lehetett volna örvendeztetni azzal, hogy egy órával később zárják el a kincses-bányát: a vízvezetékét.

A tegnapi virradó éjjel azonban tűz volt s fél óráig nem nyithatták ki a vízvezetékét. Ez is elég rövid idő volt, mert esetleg azt is lehetett volna rendeletbe foglalni, hogy mindannyiszor, amikor valamely magán-tűz (a hatósági tűz, az más!) kedvéért a hatósági vízvezeték az éjjeli elzárás alól föl kell oldani, eziránt az érdekeltek koronás bélyeggel ellátott kérvényt tartoznak a tanácsnak beadni, amely a gépüzemek igazgatója és a főkapitány, mint elsőfoku közbiztonsági hatóság véleményének meghallgatása után, soron kívül határoz a kérvény fölött. Annak ellenére, ismételjük, hogy ez nem így volt s noha a vízcsapok megindulására mindössze fél óráig kellett várni: a két heteslegény megátalkodottan bennégett.

Nem kevésbé kellemetlen helyzetbe sodorta ez a két, feltűnést kereső Szerencsétlen azt az óvatos rendszert, a melyet a tűzoltásnál való kivonulás körül szoktak városunkban követni. Se tűzoltók, se a mentők nem vonulnak ki magánjelentésre. A magánegyén, úgy látszik, Aradon nagyon rosszhirű valaki, a kire sohase adnak. Hanem, ha tűz van, a rendőrségre kell telefonálni. Az ügyeletes őrmester átveszi a jelentést, megvárja, a míg a telefont kikapcsolják, bizonyára meggyőződést szerez arról, vajon

tényleg és valóságban van-e tűz, s csak azután telefonál a tűzoltóknak, hogy kivonuljanak. Mindez annak a borzasztó és a hatósági tekintélyt iszonyúan sértő lehetőség kizárására történik, hogy a tűzoltókat esetleg fölültetik. Budapesten ez egy párszor megesik; de nálunk inkább égjen el még egy pár hetes, sem hogy a főparancsnok automobilját ok nélkül kicsalják, akár csak a randevura hívó anonim levéllel a beugratható fiatal embereket!

A tekintély a fő! A közönség rémüldözik, a mikor a vízvezeték éjszaka egyszerűen kivonják a világból, s retteg a bajtól. A hatóság azt mondja: mi jobban tudjuk, hogy mi jó, mint a „szerkesztő urak“, — teszik hozzá, ha a közönség panasza az ujságokban tolmácsolót kap. Többször szó volt arról, hogy miért nem elég, ha a tűzoltókat, vagy a mentőket közvetlenül kéri az ember, miért muszáj ehhez a rendőrséget közbenjáróul kérni, — de ezt a „szakferfiak“ jobban értik. És amit a szakferfiak egyszer kimondanak, az megfelebezhetetlen. Még ha olykor nincs is igazuk: nem szabad az intézkedésüket megdönteni, mert ez csökkentené az ő, s velük együtt „a hatóság tekintélyét.“

Ezt a tekintélyt kezdte ki a két makacs, minden áron bennégett hetes. A sáncvárak idején voltak katonák, akik a maguk holttestével tömették be az árkokat, hogy az utánuk jövők átmelessenek rajtuk. Így

Asszonyok.

Írta: Bródy Sándor.

Amikor az urinép kivonul a Margitszigetről, akkor én szépen bevonulok; így most is. Nekem ez a legegységesebb és legismerősebb hely a világon, pedig nem vagyok természet, hanem ember-imádó és egy fiatal nőnek a pizze orra többet mond nekem, mint maga a Mont-Blanc. Ezen halott hó van, azon élő szeplő. A sziget azonban más, a növényeknek itt husa van, a fák óles karjukat nyujtogatják felém és a Duna, amint átöleli az egészet, szinte sárlik... Amikor az emberek még mertek élni, a középkorban, — mily kár, hogy lemaradtam róla — mindig papok, barátok laktak ezen helyen. És a papok tudták, hol kell és hol lehet jól élni. A legfinomabb husu vadállatok tanyáztak itt, szent és nem szent apátnak küzdöttek a földi gyönyörűség vágya ellen, amely e helyen erősebb, mint akárhol. Miért jöttek akkor ide?

Tegnap, késő éjjel történt a kivonulás, nem vártak rám, sokáig álldogáltam a kis szálló előtt, amíg a kaput kinyitották. Eppen husz esztendeje zörgetek így és várok így. Nézem a kis ház előtt az óriás jegenyét, a melynek az árnyéka pont úgy vetődik, mint ifju koromban. Husz év alatt mi minden történt bennünk és körülöttünk, de én úgy ér-

zem, ha bajtárs, nem változtunk mit sem. A nap maradt, a nő maradt.

Még csak az hiányzik, hogy Chantecleródát zengjek a nőhöz. Ellenkezőleg, az jár az eszemben, hogy mégis, valamelyes más szemmel nézem őket, mint amikor legelőször ide kijöttem és amikor a nő olyan rejtelmes, ismeretlen és buja volt előttem, mint ez a sziget éjjel. Egy, legfeljebb két éve, hogy látom őket, lombtalanul, árny nélkül, hold nélkül, a tiszta konstrukciót. Ne hogy megsajnáljanak, ez a látás csak perceről pillanatra való és nem elszegényedés, hanem felszabadulás. Azért nem kevésbé kíváncsi vagyok, mint amikor azt hittem róluk, hogy nem úgy vannak alkotva, mint a férfiak, hanem direkt a mi kedvünkért, a mi multságunkra és vesztünkre. A kalitkába zárt asszony egyszerre — nem is tudom, hogy történt — kiszállt előttem és letopott. Megfogtam, megnéztem és láttam, hogy hajszára az a szegény cifra madár mint mi szeretne szállni, de nehéz hozzá a teste. Enni kell élni kell! Mindig esodálkoztam, ha édesanyámat enni láttam. És nagyon meglepődtem, amikor egy másik asszony, aki az enyém volt, más férfi előtt is emberszámba akart menni. Mekkorra perfidia!

Mi mindennek kellett volna történnie, hogy a középkori, katolikus, török és zsidó erkölcs

nyomása alól felszabadultam, de csak rövid pillanatokra és elismerem, hogy önálló lények ők is, magukért valók, isznak, ha szomszások és ha éhesek — esznek!

A jegenye nem nőtt, de több a levele, beszédesebb. Eszem ágában sincs, hogy rája fogjam: régi történetet mesél nekem. Van eszében, fázik a szélben és arról ad elő. Semmi szükségem a levelek zizegésére, amíg a portást várom, bennem igen zajos és fölötte titkos beszélgetések folynak, keresztül-kasul. Az egyik téma támad, elül hirtelen, tíz, husz, harminc női arc tódul elé, egymáshoz szorulva, egymás elől kapkodva a levegőt. Husz év alatt ismerem kellett itt néhány nőt, ez ellen csak nem lehet kifogás. Főképp ha bevallom, hogy husz év alatt és még ma is, nincs egyéb teendőm, mint hogy nőket ismerjek meg. Egy pár most, itt a hűs, a csendes éjben, eszembe jut.

Azok, akik nincsenek többé: ezekről már beszélni lehet. Egyszer szóke karsu leány jött hozzám az anyjával ide.

— Szavalni akarok önnek, mert művésznő akarok lenni és kérdelem, mint szakértőt, van-e tehetségem? — mondá egyszerűen.

— Hogyne, nagy, a legnagyobb!

Olyan kis piros, friss szája volt, hogy akár a páva hangja: szállhatott volna ki belőle, nekem mindegy. De szépen is szavalt.

tett bizonyára a két hetes is; nem sajnálta a maga egészséges, friss életét, csak hogy betöméssek az a látogató, amely a hatóságot a közönség igazától elválasztja. Szép az önfeláldozás, de meddó az eredményben. Ugy van ez, mint a sokat emlegetett világítási naptár. A város főmérnöki hivatala minden évben előre megállapítja, hogy mikor lesznek holdvilágos esték. Ezeket tudniillik az utcai lámpáknak csak a felét égetik. Ha egy ilyen, hatóságilag holdvilágosnak jelentett éjszakán vastag, fekete felhők terítik is az eget: az az éjszaka hivatalosan holdvilágos marad és nem égetnek több lámpát. Akármilyen éleken bizonyítja is a két hetes halála az éjszakai vizelzés veszedelmes voltát s akármennyire is a mellett szólnak a tegnapi éjszakai tűz részletei, hogy a tűzjelentés mai formája káros: a mi egyszer hivatalosan holdvilág, az holdvilág s ami hatóságilag üdvös, az üdvös, ha a közönség bele is betegszik!

A honvédségi törvény a pénzügyi bizottság előtt. Budapestről telefonálja tudósítónk: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután letárgyalta és elfogadta a honvédségről szóló törvényjavaslatot. Solymossi Ödön báró előadó behatóan ismertette a javaslatot és azt azzal ajánlotta elfogadásra, hogy a nemzetnek régi, forró óhaja a honvédség fejlesztése, amelyet a javaslat meghoz. Déry Zoltán, Bakonyi Samu, Batthyány Tivadar gróf és Mezössy Béla a javaslat ellen szólalnak fel. Kijelentik, hogy örömmel járulnának ugyan hozzá a honvédség széleskörű fejlesztéséhez, de a javaslattal ezt nem látják kielégítő módon biztosítva, legalább is nem olyan mértékben, a melyből az önálló magyar hadsereghez az átmenet megállapítható volna. — Hegedüs Loránt a javaslat mellett szólalt föl, majd Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök és Hazai Samu honvédelmi miniszter reflektáltak az elhangzott felszólalásokra. A bizottság a javaslatot nagy többséggel elfogadta.

Nem hitt, nem érzett semmit, csak a borzasztó nagy ambíciót érezte és tudta: előre, minden férfi és — ami több — minden nő feje fölé.

— Szegények maguk?
— Nem gazdagok. De jobban tudunk németül! — felelte az anya.
— Akkor Bécs, Berlin.
— De az én leányom becsületese akar maradni!

Egy gögös és vad elszántság, egy vészes harcokésztség volt a leány acél-tükör szemében. Én megvakartam a hajh, még fekete fejemet. És arra gondoltam, vajjon mi fog összetörni, az ambíció-e vagy más? Gondoltam, egyik is, másik is, de nem egészen és milyen kár, hogy én nem lehetek benne a dologban. Elmentek és néhány év előtt, télen, a leány visszajött ide. Megkövéredve, kirabolva, egészen összetörve. Az anyját ott hagyta valamelyik nagy német temetőben és a lányságát is, az öntudatát is. Az ápolónője, vidám, ravasz nő magyarázta nekem:

— Megjárta a Blanka kisasszony, lecsalták az ambícióját!

— De ebbe még nem kell beleőrülni! Más baj nem volt?

— Megesalták a férfiak, nagy dicsőséget ígértek neki és tovább mentek, de hagytak nála egy kis babát.

Blanka, hallom nincs, szégyenletében elbujt a föld alá. De hol a két comtesse?

Két kicsiny comtesse. — mint két óriási

Ahol semmi se történik.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 2.

A véderőreform ma nem került szóba a képviselőház ülésén. Tíz órától egyig technikázással, a tegnapi mára halasztott névszerinti szavazásokkal telt el az idő, egy órákor pedig interpellációk voltak. Ma három hete kezdte meg a Ház a véderőreform tárgyalását s idáig mindössze tíz beszédet mondtak; ebből hetet az ellenzék, hármat a munkapárt részéről.

Az ülésen Kabos Ferenc elnökölt.

Barabás Béla és Horváth Gyula szabadságkéréséről Kun Béla indítványára úgy határozott a Ház, hogy holnap ejti meg a névszerinti szavazást. Ez ment határozatba Máramarosvármegye, egy föllíratáról is, a hét éven felüli elhagyott gyermekek állami gondozása dolgában. Lovász Márton ugyanis azt indítványozta, hogy a föllíratot adják ki a közigazgatási bizottságnak is.

Ezután a többség névszerinti szavazással visszautasította Lovász Mártonnak azt az indítványát, melyet a tolnamegyei és pestújhelyi föllíratoknak a bizottsághoz való utasítása dolgában előterjesztett.

Rakosi Viktor szabadság-kérését visszavonta s így az erről való szavazás elmaradt. Ezután következtek az interpellációk.

Benedek János az óbudai Duna-híd dolgában terjesztett elő interpellációt. A tavasszal már megsürgötték a Házban a híd építését, de azóta újabb okok merültek föl, melyek jogossá teszik a fővárosi lakosság panaszkodását. A Lánchidat a múlt hónapban elzárták és minden forgalmat a Margithidra kellett terelni s ennek sok zavar és baleset lett a következménye. A híd hiányát erősen érzi nemcsak a közvetlenül érintett kerületek lakossága, de az egész fővárosi kereskedelem. A kormánynak különben is szerződészerű köteleessége lenne a híd fölépítése. A Lánchidat közelesem ismét hosszú időre elzárják s így a hidra égető szükség van. Kéri a belügyminisztert, vegye gondjaiba a kérdést s intézkedjék az építés megkezdése iránt.

Ábrahám Derső a Magyar Kiviteli és Csomagszállító Részvénytársaság ellen a kormány által indított írtó hadjárat miatt interpellál, amiben a sajtószabadság veszedelmét látja. A Magyar Kiviteli és Csomagszállítási Részvénytársaság független magánvállalat s ezért tölle a kormány. Kéri a kereskedelemügyi minisztert, nyilatkozzék a vállalatok dolgáról, ad-

délszaki pillangó — átszállt egyszer ide a mérsékelt égövi irányra. Kíváncsiak voltak, milyen lehet erre a világ, szabad polgárok között — a kocsmában ülni, a verandán és kettétörni mindenkivel, rangra való tekintet nélkül. Ilyen szemtelen szép lények nem voltak még a világon, kacagva vették birtokukba a szigetet. Öreg embereket rábeszéltek, hogy a hajukat szőkere, a bajuszukat vörösrre, a szakállukat feketére fessék. Elkábították a pincéreket, megőjítették az öreg kertészt és pici szájukkal beleköpték a legszebb rózsák kelyhébe. Nem voltak betegek, csak kis Szanyinok, az anyjuk ágyban fekvő és komornájuk vidám, szabad életű.

Szölt hozzám egyszer az egyik:

— Én valami nagy rosszat szeretnék elkövetni. Mondja mit, segítsen!

— Szölt a másik:

— Én valami rettenetes nagy jót akarnék csinálni. Hogy kezdjem, mondja?

Aki a rosszat akarta, az jó volt természetűre, a jót akaró pedig rossz. Mind a kettő tele a legfinomabb kékes színezetű, de forró vérrel és annyi étvágygyal, mint egy fiú, vagy mint e sorok alázatos írója, valami nagy földhöz való vágódás — után.

Kereszéltem nekik a rosszat, a jót, de fájdalom, alattomban ugyanazt cselekedték ők is. A rosszat kedvelő, a szebbik halálosan beleszeretett egy alantas civilbe és a jót kedvelő elvitte tölle tul az oceánra... Nem tudom, tovább mi lett a két délszaki pillával.

jon fölvilágosítást s tegye a szerződést a Ház asztalára.

Elnök ezután az ülést negyed kettőkor be-rekesztette.

Szünet készül?

— Az obstrukció eseményei. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, augusztus 2.

Az ellenzék körében tegnap az a hír terjedt el, hogy a munkapárt új turnusa, a mely tegnap kezdte meg augusztusi szolgálatát, harcias terveket forral s még ebben a hónapban nevezetes dolgokat akar végrehajtani az obstrukció ellen. A munkapárt részéről ma ezt a hírt teljes határozottsággal megcáfolták s Justh Gyuláéknak az az információjuk, hogy ebben a hónapban nem történik semmi új dolog a kormánypárt részéről.

Erről különben a miniszterelnök a következőket mondotta ma:

— Én is hallottam a híresztelésekről; amelyek augusztus egyes napjainak bizonyos jelentőséget tulajdonítanak. Lehet, hogy az illetőkre nézve e napoknak csakugyan van valami titkos jelentősége, hogy azonban reám nézve nincs, azt egészen biztosan tudom. Az én programom nincs napokhoz kötve és dátumok egyáltalán nem tudják befolyásolni.

Ezután felemlítették a miniszterelnök előtt azt, hogy az ellenzék egy része és a sajtó is házszabályrevíziót magyarázott ki Tallián Béla tegnapi beszédének zárópasszusából.

Erre vonatkozólag a miniszterelnök a következőket mondotta:

— Azt hiszem, hogy Tallián beszédéből a házszabályrevíziót csak ideges és izgatott fantázia magyarázhatja ki. Tallián hivatkozott a többség jogaira és a többség köteleseire. Ugy vélem, hogy ez a felfogás annyira benyögkerzik a parlamentárizmus természetében, hogy magyarázatokat és kommentárokat igazán nem igényel.

Az obstrukció intézői ehhez az értesüléshez képest úgy rendezkednek be augusztus hónapra, hogy változatlanul tovább folytatják a technikai obstrukciót s csak a hét három-negy

Csupa édeskés képek. Ami erős, csak belebele villan az eszembe.

Ápoló apácák járnak ide, különösen egy ősszel, ha éjszaka halottjuk volt, virrasztottak és a jó Istennek elszámoltak azzal. Megfürdenek szépen és aztán — ez a tobzódásuk — beletipornak a harmatos fübe. Mily kár, hogy rendszeren párosával járnak, szebbek lennének egyedül.

Egyszer egyet mégis láttam magában. Fialtal, de hervadt volt, összenőtt fekete szemöldöke. A fehér arcából vastag szája kipiroslott, mintha festve lett volna. Aggodalmasan körülnézett, de nem látott meg engem. Vajjon mit akarhat?

Megállott egy exotikus, hosszuszárú virág előtt és olyan forró csókot nyomott rá, amilyent én még nem láttam, de talán nem is éreztem.

Mégis a vasutasné volt a legszebb, lehet, hogy csak azért, mert nem volt az enyém. Gyászruhában jött, a hat éves kis leányával, a szigeten uzsonált, vacsorált és ott ült a gyerekekkel, amikor már minden vendég elment, én is. Innen a jegyene mellől néztem és láttam, hogy egy gyönyörű fiatal özvegyről van itt szó, akinek gyásza még vajmi friss, a fátyla uj, a szemhéja még vörös a sirástól...

A kis leány szólt:

— Mama, aludni akarok!

— Jó! — mondá az asszony és kissé elgondolkodott. Amint egy pár perc múlva kitűdött, azon, hogy hová vigye a kis leányt

napján lesz egy-egy beszéd a véderőjavaslatokról. A Justh-pártnak az a törekvése, hogy lehetőleg rezarválja a szónokait s ez a törekvése eddig annyira sikerült is, hogy a mai napig mindössze két szónoka vett részt a véderő-vitában. Augusztus vége felé kissé élénkebb lesz a vita, akkor a Kossuth-párt részéről süröbben fog történni fölszólalás.

A munkapárt körében ma az a terv merült föl, hogy augusztus 13-tól 21-éig parlamenti szünet legyen, mivel erre az időszakra négy ünnep esik. Valószínű, hogy a Ház csakugyan megkapja a vakációt.

A folyosón sokat beszéltek ma a két függetlenségi párt választójogi tárgyalásáról. A főemberek nem szívesen szólnak erről a dologról, mert attól tartanak, hogy mély kárára lehet a korai nyilvánosság. Barabás Béla mégis mondott annyit, hogy a két párt közt való megegyezésnek nincs már elvi, hanem csak formai akadály.

Még egy folyosói hirt kell följegyeznünk, ami ugyan nem tartozik a helyzethez, de nagy érdeklődést keltett. Láng Lajos titkos tanácsos, volt kereskedelmi miniszter báró lesz s a ki-nevezéséről szóló királyi kézirat ezen a héten lát napvilágot a hivatalos lapban.

A minapában Hazai Samu honvédelmi miniszter isohli audienciáját kommentálták az ellenzéki folyosón olyképen, hogy ez az audiencia a véderőreform és a kormány bukását jelenti. Most megint Lukács László nyaralásához fűznek nagyon is kétséges eredetű magyarázatokat.

Lukács pénzügyminiszter a múlt hó végén utazott a Tátrába szokásos nyári pihenőjére. Ebben még oly reményekkel teli ellenzéki szem is alig találhat valami különösét. Kisütötték tehát, hogy Lukács mielőtt a Tátrába utazott volna, Ischlben járt, audiencián volt a királynál és ez az audiencia a kormány bukását jelenti. Az erősen nyári és pletykaizú szenzációt ma a Ház folyosóin úgy hurcolták körül a főbstruktórok, mint valami ósmagyar véreskardot. A munkapárt körében Lukács bizalmasai sem tudtak semmit a híresztelés igaz voltáról, de ez nem akadályozta meg az ellen-

zéki honatyákat, hogy ilyen nyilatkozatokat ne tegyenek:

— Megbízható helyről értesültem — mondotta az egyik Justh-párti képviselő, — hogy Lukács a Tátrába utazása előtt részletes jelentést küldött a kabinetirodának a politikai helyzetről, sőt személyesen is elutazott Ischlbe és kihallgatáson jelent meg a király előtt.

A nyilatkozó képviselő természetesen sietett azt is kijelenteni, hogy biztosra veszi Lukács cáfolatát, de azért amit ő elmondott, elejétől végig igaz.

VÁROS ÉS MEGYE.

Városi közgyűlés. Sorrendje az Aradváros törvényhatósági bizottsága által 1911. évi augusztus hó 9-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűléséből tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: 1. Polgármester havi jelentése. 2. A tanács betérjeszti Gutzjahr Mihály telekfelosztási kérelmét névszerinti szavazás mezejtése végett. 3. U. az betérjeszti a lovardaépület megvétele ügyét névszerinti szavazás végett. 4. Hehs Vilmos felebbezése a szinügyi bizottság azon határozata ellen, melylyel a színházi helyárok felemelése engedélyeztetett. 5. A tanács jóváhagyó tudomásvétel végett betérjesztett, hogy a Pa-utának Shone-csatornával való ellátását elrendelte. 6. Abaujtona megye átirata a mértékhiitelesítéséről szóló végrehajtási utasítás némely határozmányai módosítása iránt. 7. A tanács betérjeszti Gyelán Illés telekvételi ügyét névszerinti szavazás mezejtése végett. 8. U. a. betérjeszti Brandeisz és Pollák telekvételi ügyét névszerinti szavazás mezejtése végett. 9. A t. ügyészség betérjeszti Rossi Pellegrini céggel az aradi vasúti állomáshoz vezető keramit utburkolati munkálataira vonatkozó szerződést jóváhagyás végett. 10. A gazd. szék előterjesztése a város részére egy automobil beszerzése iránt. 11. A gazd. szék betérjeszti a mérnöki hiv. részére szükséges tűzmentes Okmánysekretnynek szállítása iránt megtartott árlejtése eredményéről felvett jegyzőkönyvet. 12. U. a. jelentése a rendőrségi ruhák elkészítésének elvállalása iránt megtartott árlejtés eredményéről. 13. Kecskemét város polgármesterének köszönete a földrengés által karosult lakosság részére küldött segélyért. 14. Polgármester előterjesztése Dömény Árpád állatorvos oklevelének kihirdetése iránt. 15. A kereskedelemügyi miniszteriumnak intézvénye, mely szerint az aradi államépítészeti hivatal vezetésével Kemény Bertalan kir. műszaki tanácsos bizatott meg. 16. A tiszántali ref. egyházkerület püspöki hivatalának megke-rezése megválasztott új püspökének ünnepélyes beiktatására a törvényhatósági bizottság meghívása

iránt. 17. A tiszti ügyészség betérjeszti a Ruhm Bálinttal haszonbérlet iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 18. Az aradhegyaljai szállóságok egyesületének kérelme aziránt, hogy a város az egyesületbe alapító tag gyanánt belépjen.

Az aradi új pályaudvar.

— Lassan halad az építés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Az aradi állomás ma még különös, felemás képpel fogadja az utasokat. Az impozáns, sárga téglából rakott új állomási épület félig készen tornyosodik az ócska, ütött-kopott régi fölé. A jövődöbéli aradi pályaudvar középső csarnokának egyik oldaláról még hiányzik a régi, lerombolandó épület helyére tervezett folytatás, de a már fölépült rész is a türelmetlen közönség számára tulságos lassan készülöknek látszik.

Ebből a türelmetlenségből magyarázható meg annak a hirnek az elterjedése, hogy a pályaudvar építését beszüntették. Egészen határozott formában beszéltek már napok óta, hogy az aradi pályaudvar építését már 3 hónap előtt beszüntették. A jobban értesültek még arról is tudtak, hogy az építés szünetelésének a pályaudvar vasbeton részeiben talált hibák az előidézöi. Már pedig Aradnak eminens érdeke, hogy az új pályaudvart mielőbb átadják a használatnak, tehát felette közérdekű és fontos kérdés az, hogy az építés akadálytalanul és rendes menetben folytatódjék le.

Az Aradi Közlöny munkatársa a legilletékesebb helyen, az államvasutak aradi üzletvezetőségénél érdeklödött aziránt, hogy mi az igaz a pályaudvar építéséről elterjedt hírekben és Fetter Géza máv. főfelügyelötöl, h. üzletvezetötöl a következő felvilágosítást kapta:

— A pályaudvar építésén minden ott munkát nyert mesterember megszakitás nélkül dolgozik. Szó sincsen tehát arról, hogy a munkát beszüntették volna. Kőművesek nem dolgoznak már hónapok óta, de ennek az az egyszerű magyarázata, hogy kőműves munka már nincsen az épületen. Csatornaépítök, villany-szerelök, asztalosok, lakatosok és mázolök azonban állandóan dolgoznak az épületen. Az utóbbiak az aradi mázolök általános sztrájkja miatt most az állomásépületen sem dolgoznak. Nem dolgoznak ezidőszert a betonkészítök sem. Az épületben alkalmazott vasbetonszerkezetekből csak egy kis rész készült el idáig, a többit csak ezután fogják csinálni. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy a már kész vasbeton teherpróbáját még nem tarthatták meg. A vasbetonnak előirt, szabályszerű száradási ideje van és csak ennek leteltével kerülhet sor a szakítási próbára, a mely a vasbeton tartósságáról, jószágáról tesz tanúságot. A pályaudvar vasbetonja — úgy tudom — augusztus 10-én éri el az előirt száradási időt. Ekkor lesz a szakítási próba és azután ha ez sikerül, a vasbeton megfelelöknek bizonyul, akkor újból munkába állnak a betonkészítök és folytatják a vasbetonra földemek beépítését. Nem felel meg tehát a valóságnak az a híresztelés, hogy a vasbetonban bármiféle hibát találtak volna idáig, mert még meg sem vizsgálhatták.

aludni. Ma temették el az urát, egy igen kis vasutast és a lakást, amelyet albrletben bírtak, bezárták az orra előtt.

— A háziasszonyom kényszeríteni akar, hogy keressek... Kissé korán volna. Pedig az uram megérdemelné, a multságára és a betegségére elköltött mindent. Hosszasan tartott mind a kettő. Így hagyott bennünket, amint itt lát. Nem születtem arra, hogy mosogassak, pedig mást nem tudok... — mondá siránkozás nélkül, inkább szemtelenül, amikor beismerem, kissé erőszakosan, megismerkedtem vele.

Odaültem hozzá, elkértem a papirossait és őszintén elhatároztam, hogy segítök rajta, ha tudok. Mivel nincs könyörületesebb emberi szív, mint egy fiatal férfié, ha szomorú szép asszonyt lát.

— A kicsinyt le kell fektetni, az a fő. Nem lehet embertelenkedni. Egyelőre nyitlatok neki szobát, a magamé mellett és nagyságodnak is.

— Én bizony megköszönöm. Teljesen magára bízom magamat, mert jó arca van.

Ez rendben volt, de ekkor jött egy barátom, aki valamivel fiatalabb és sokkal ostobább volt nálam. Be kellett mutatnom és csakhamar belevegyült a társalgásba. Sőt rábirta az asszonyt, hogy ne menjenek még föl, mert a levegő nagyon jó.

— Mindennél jobb! — szölt a nő és a legszívélyesebben nézett le az új fiatalemberrre.

A kicsinyt — erős nagy leány volt, — le-

fektették a padra, ott aludt. Mi hárman beszélgettünk.

— Mégis — mondá az asszony — nekem be kéne menni.

— Valóban! — mondó a barátom.

Összenéztek.

— De hova? — kérdeztem én kissé keserű szárazsággal.

— Én egy lakosztályt átengedek 5 nagyságának! — lödött a fiatalember, aki egy rossz hónapos szobában lakott Pesten.

— És lovasut se megy már. A gyerek nem tud menni a lábán. Innen föl az alsó szigetre csaknem egy óra...

— Annál nincs egyszerűbb! — mondá a barátom és a két karjába fogta a gyereket, aki nyugodtan tovább aludt ott.

— Erőteljes férfi. Mi maga? — kérdé az asszony.

— Katona — szölt a barátom egyszerűen. Majd hozzátette kissé szerénytelenül: — Remélem, lesz szerencsém alváásra.

A menet megindult. Elöl a férfi a nehéz idegen gyerekekkel, utána az engedelmes nő. Már kedvesen, himbálözva ment, bizalommal szívében. — Nyár volt, mentek be az izzó városba, az izzó éjszakába.

A portás kinyitotta a kaput és becsapta utánam. Most veszem észre, hogy a legizgatottabb és legszebb fejek kint rekedtek. De jövőre ide én még haza késő éjszaka egyedül és akkor együtt leszünk velük.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

A hajnali tűz halottai.

— Két áldozat. — A toronyőr végzetes tévedése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Az emberi felületesség és bűnös mulasztás ma hajnalban két emberéletet követelt áldozatul. Az a tűz ugyanis, amely ma hajnali félhárom órakor keletkezett a Nagyváradi-uton lévő Hidvéghy-féle kocsigyár udvarán, két aradi munkás életét oltotta ki. Scheiber vasuti vendéglős hetesei ugyanis az égő épület padlásán aludtak és kettő közülük bentrekedve, a tűz áldozata lett. A két fiatal élet pusztulásáért, a tűzben való rettenetes elmúlásukért voltaképpen büntetőjogilag senkit se lehet felelősségre vonni. Itt csak etikai szempontok vehetők figyelembe s arra a tág lelkiismeretre lehet rámutatni, amely eltűri, hogy a munkás szénapadláson hempergjen egész napi fáradságos munka után.

— Az megvolt tiltva a heteseknek — mondhatja erre a munkaadó — hogy a padlásra menjenek aludni. Ennek a két legénynek a vasuti vendéglős inspekción szobájában kellett volna aludni.

A két halott, ha a tüztől eltorzult szájuk szóra tudna nyilni, ezt a szomorú választ adhatná:

— A vasuti vendéglős inspekción szobája olyan piszkos, annyira tele van férgekkel, hogy ott még a sok nélkülözéshez szokott román parasztok se tudtak megmaradni és inkább a veszélyes, de kevésbé piszkos szénapadlást választottuk nyugvóhelyül.

A szegény két fiu a piszok és szeny, a rovarok kint éjjeli vizitje elől a halálba menekült.

De van ennek a halálos szerencsétlenségnek másik tanulsága is, amely a város egész lakosságának élet- és vagyonbiztonságával áll szoros kapcsolatban. Az aradi tűzoltó szervezet primitív állapotát kell itt szóvá tenni. Nem elég a tűzoltók nemes buzgalma és önfeláldozó készsége, ha nem áll elég munkaerő a közönség szolgálatára és ha az intézkedések fölületes végrehajtása megghiusíthatja a legjobb szándékot is. Szomorú tapasztalatok, gyászos katasztrófák kellettek ahhoz, hogy egy-egy vidéki városban a tűzoltóságot arra a nivóra fejlesszék, amelyen a lakosság érdekében kell állnia. A győri gőzmalom nyolc áldozata rázza föl tudvalevőleg közönyéből a győri hatóságot; a sors óvja meg Aradot, hogy hasonló katasztrófa után jusson tudatára a város intézősége az aradi tűzoltó szervezet súlyos hiányainak.

A hajnali halálos szerencsétlenség hatása alól már fölszabadultunk és senki se higgye, hogy a kettős halállal végződött tűz közvetlen szemlélete elfogulttá tett bennünket. Számos szemtanu állíthatja, (amit a hatóság még mindig nem ismer be) hogy a tűzoltóságot is mulasztás terheli. Soha olyan gyámoltalan kapcsolást és olyan rendszertelen védőmunkát még nem produkált a nagyvárosok közbiztonsági hatósága, amilyent itt láttunk. A minden leleményességet nélkülöző munka közepette történhetett meg aztán, hogy az emberek megmentése helyett fontosabbnak és sürgősebbnek tartották a lovak életbiztonságát. Akár a falusi paraszt, aki a gyereket orvos nélkül hagyja elpusztulni, de a beteg disznóhoz elhivatja az állatorvost. A könnyű lelkiismeretű, humanizmust nélkülöző emberek valószínűleg különösképp tartják ezt a rekriminációt és fölületes kezlegyintéssel térnek napirendre a katasztrófa fölé: „Hiszen csak két román munkás halt meg.”

Hol vannak a tűzoltók?

— Egy szemtanu elbeszélése. —

Fél három előtt néhány perccel hirtelen, pár pillanat alatt tűzbe borult kelet felé az ég. A kávéházak teraszán ülő éjszakázók hamarabb vették észre a tüzet, mint a toronyőr. Négy-öt kocsit indult az állomás felé, több nem volt a „standon.” Mi nyolcan kaptunk fel egy konflisra. Utközben megindul a találgatás:

— A Ländler fatelep ég!

— Az nem lehet, hisz jobbfelől van, a tűz meg egész szemközti látszik!

— Hát akkor Jellinek és Schlesinger-nél ég!

— Nem! A vaggongyár!

— Dehogy, a Hidvéghy kocsigyár környékén lehet a tűz!

A szegény konflisó ezalatt már a Boros Béni-térig húzta a nyolc tagu társaságot, de a toronyőr még mindig nem jelezte a tüzet.

Kiértünk a tűzhöz. Három épületrész égett hatalmas lángokkal, az ajtónál jajgató asszonyok, szaladgáló férfiak. A szin már teljesen égett, az egyik kunyhónak csak a teteje. Harmadmagammal berontunk az égő házba s néhány pillanat alatt kihordtuk a kapu elé, a butorokat. A tűzoltóparancsnok automobilja ekkor érkezett meg két tűzoltóval. A tűzoltók a Hidvéghy ház kapujába álltak, de viz nem volt, locsolni nem lehetett.

A szobában még egy láda van, azt is kihozzuk, bár a hőség és füst már tűrhetetlen. Egy siránkozó asszony azonban még ezzel sincs megelégedve.

A tűzoltók még ekkor se voltak kint. Az udvaron levő kut gémje is tüzet fogott, attól lehetett tartani, hogy közvetíti a tüzet a másik ház felé. Megkísérelték eloltani. Baltyán János vasuti altiszt egy vödör vizet öntött fel rá, de eloltani nem sikerült. Második vödörrel nem lehetett önteni, mert a vödör vasfogója áttűzsedett.

— A findzsák, meg a lámpa, azok még bent vannak!

A tűzoltók még mindig nem voltak kint. Baltyán elmondja, hogy negyed három óra után ő vette észre a tüzet, mely a vendéglős felől keletkezett. Fellármázta a lakókat, akik jajgatva igyekeztek menteni a holmijukat. Pár perc alatt a pajta és a szomszédos épületrész már lángtengerben állott.

— Ember nem maradt bent valahol? — kiáltoztuk.

— Nem kérem, mindenki kimenekült. Még a lovakat is kiszabadítottuk az istállóból.

Vissza felé akartam indulni, de nem találtam meg a kocsimat a nagy zürzavarban. Végre rátaláltam s indultunk visszafelé. A városligetnél voltunk már, mikor az első tűzoltókocsival találkoztunk. A hangosan pöffögő gőzfecskendőt húzta két elhízott ló, a legkényelmesebb tempóban, negyvenkét perccel a tűz keletkezése után!

Igy mondja el egy szemtanu, aki az első közt vette észre a tüzet és a helyszínen volt, míg a hatalmas lángok a négyhetes esőhiány miatt száraz, a tűznek kitűnő táplálékul szolgáló favázás épületeket elemésztettek. A városnak nagyrésze forgott veszedelemben és ennek a rettenő helyzetnek a komolyságától maga a rendőrség is annyira át van hatva, hogy minden szépítgetés és burkolgatás nélkül a pusztaság igazságát konstatálja. Ugy Green Nándor főkapitány, mint Kovács Antal ügyeletes, akik kint voltak és intézkedtek a veszedelem színhelyén, kijelentették, hogy nagy katasztrófa történt. Nemesak azzal, hogy két emberélet pusztult el a tüzes zsarátokok között a Scheiber vasuti vendéglős által bérelt istálló

padlásán, hanem azért is, hogy ismét babizonyult, mennyire kezdetleges ami tűzrendészetünk, mennyire a város viszonyai mögött elmaradt a mi tűzoltóságunk ereje és felszerelése.

Hivatalos szépítgetés.

Mit tud a hivatalos apparátus mondani az éjszakai tűz keletkezéséről és annak elfojtásáról?

Kovács Antal ügyeletes rendőrhadnagyot szólaltatjuk meg első sorban:

— A tűzoltó laktanyából Markovics tűzoltó két óra harmincyole percekor jelezte a központi rendőri ügyeletesnek, hogy tűz van, ég a vaggongyár. Nyomban értesítettem az ügyeletes rendőrtiszt által a viztorony őrséget és intézkedtem, hogy a csapatot megnyissák. Két óra negyvenkét percekor kivonultam a tűz színhelyére és amint ma megállapítottam, ugyanebben az időben vonult ki a tűzoltóság is, amely azonban egy sajnálatos tévedés következtében elkészen érkezett a színhelyre. A városi toronyőr ugyanis, aki a tűzoltóságnak a tüzet értesére adta, határozottan úgy jelezte, hogy a vaggongyárt pusztítják a lángok. Sztankovics Milos tűzoltóparancsnok előbb ott volt, mint a csapat, mert ő a főuton a viadukt felé akart a tűz színhelyére jutni automobiljával, míg a szerelvényekkel vágató legénység a Kossuth-uteán át törekedett a vaggongyár felé és odaérve tudta csak meg, hogy mennyi időt vesztesített el a rossz tűzjelzés által.

— A nagyváradi-ut 3. számú Hidvéghy Pál tulajdonát képező, továbbá a 4. számú s Keresztessy János tulajdonát képező telkek között lévő épülettömb lángolt, mire a rendőrség megérkezett. Itt egy lakónáz, fűskamra, istálló, kocsiszin lett a tűz martaléka. Ma délelőtt 11 órakor tartották meg a hivatalos tűzvizsgálatot, amelyen Virágh Lajos főmérnök és Sztankovics Milos tűzoltóparancsnok vettek részt. Megállapították, hogy a tüzet Vaszkó István és Német Mihály, Grünhut Izidor korcsmaros kocsisai vették észre. Az ő vallomásuk szerint a Nagyváradi-ut 3. számú házban, a félreeső hely körül keletkezett, valószínűleg úgy, hogy a házban levő korcsmából valaki kiment az udvarra és ott gyufát, vagy más valami tüzszeresmot dobhatott el és a tűz fél három óra körül lappanghatott. A kár még nincs megbecsülve, erre holnap kerül a sor. A leégett épületrészekon kívül martalékul esett a kocsiszínen állott két kocsit és egy diszes szán, amely Scheiber Lajos vasuti vendéglős tulajdona.

A tűz halottai.

— A vizsgálat eredménye. —

Reggel fél három órakor csaptak fel az első lángnyelvek a vasuti indóház környékén és adták tudtára a hős, nyári éjszakát ébren élvező közönségnek, hogy tűz van. Csakhamar élénk és hangos volt a „tűzfészek”, mint ahogy Green Nándor főkapitány ma munkatársunk előtt az elemi csapat által sujtott tájat nevezte. Egy fél, legfeljebb háromnegyed óra alatt elvégezte a tűz a maga munkáját és akik az oltásban, a veszélyeztetett ingóságok megmentésében önfeláldozóan, másrészt pedig kötelességből részt vettek, visszaterőben voltak a városba azzal a megnyugvással, hogy a jó szerencse, a szélesend voltak a leghatalmasabb pártfogói a veszélyben forgott városrészeknek, mert a vízvetők elzárása miatt késedelmesen használatba vehető viz s a megkészen érkezett nehézkes és majdnem semmitsem jelentő gőzfecskendővel megérkezett tűzoltóság szerepe épen nem mondató kielégítőnek.

Negyed négy óra után már csak épen a hivatalos személyek végezték kötelességüket a pusztulás helyén, egy kis tűzörtség, az istálló padlásán a zsarátokot, az elperzselt gerendákat takarította el, hogy megakadályozza az agyaggal kitapasztott padlás beégését. Mikor a rendőrség a tűz színhelyére megérkezett, kötelességszerűen első dolga az volt, hogy

a veszélyeztetett házakban lakó embereket helyezze biztonságba. Azt hitte mindenki, hogy ez teljesen sikerült is, emberéletben kár nem esett. Minthogy a Keresztessy János tulajdonát alkotó telken a szomszédos Vulcu Maxim-féle fafeldolgozó gyár tűzfalához támaszkodó épületből a bentlakókat még idejekorán fel lehetett kelteni, butoraikat, ingóságait biztonságba lehetett helyezni, azzal a megnyugvással vetette magát a tűzoltóság a többi épületrészek megmentésére, hogy itt egy kis erő is elégséges lesz a tűz tovaterjedésének megállítására és csak két sugárral támadta meg a két lakószobából, istállóból álló épület szénapadlását.

Scheiber Lajos vasuti vendéglős a bérülője ennek a traktusnak. Konyhaszemélyzete, szakácsnők, kukták, mosogatólányok, továbbá négy hetese és egy kocsisa térnek ide éjszakai nyugovóra. A vendéglősnél az a szokás, hogy a hetesek közül kettő minden éjszaka a vasuti épületben köteles tartózkodni, kettő pedig az említett lakásban tér pihenőre.

A tűz kiütésekor Hányetz István rendőrtizedes és Kerics Iván közrendőr a vasuti rendőri kirendeltségről futottak a színhelyre és ők voltak az elsők, akik Scheiber cselédségét kiklakoltatták. Megkérdezték a szabadba került nőcselédektől, vajjon van-e még valaki az égő házban?

Krisnik Ferenc kocsis, (aki az istállóban aludt és épen akkor érkezett oda, amikor a rendőrök a lakások kiürítése iránt intézkedtek) azt felelte, hogy senki sines veszedelemben már.

Ezt a megnyugtató választ azonban csakhamar megcáfolta egy rémes jelenet. A szénapadlás nyílásán megjelent egy 35-40 év körüli ember, aki a kitóduló füstoszlop közepén állva nem tudta magát elhatározni arra, hogy élete megmentésére az alig két és fél méter magasságban levő feljáróról a földre ugorjék. A rémület megfosztotta eszétől, bátorságától, szavától, se nem látott, se nem hallott s nem vette észre, hogy alulról leugrásra biztatják védőkarjukat feléje nyújtó emberek. Végre a hátamögött felesapó hatalmas lángoszlop tériette észre és ugrásra készítette. Lup József hetese volt a szerencsésen megmenekült, aki alig érezve a lába alatt szilárd talajt, futásnak eredt és Sarlot Domokos főkapitány parancsára kellett őt visszahozni, mert a rendőrség tudni akarta, vajjon kivüle vannak-e még a padláson emberek.

Ez a félkegyelmű Lup szótlanul bámult az őt körülvevő rendőrtisztekre és állhatatos hallgatása két fiatal életre jelentette a halálos ítéletet. Minthogy nem lehetett feltételezni, hogy ez a szerencsétlen ember elhallgatná a valóságot, a szénapadláson többé senki nem keresett élő lényt. Közben a lángok lohadni kezdtek, a tűz ereje megtörtött és a mentési akciót is befejezettek tekintette mindenki.

Két tűzoltó tartózkodott csak a szénapadláson, zsarátnokokat hányva le a földre, hogy az agyagpadlót mentesítse. Egész hosszában végigtisztították már a padlást és ahhoz a sarokhoz értek, ahol ez a többször említett épületrész a Vulcu gyár tűzfalával érintkezik. A halálos veszedelemmel sokszor szembenézett tűzoltók majd megkövesedtek a bámulattól. A tetőeresz alatt, egymásmellett kuporodva meredt feljűk két szénna égett emberi roncs.

— Emberek, emberek — kiáltottak a rémület hangján a tűzoltók — két ember bent égett, jöjjenek, segítsenek!

Borzalom futott végig a tűz színhelyén tartózkodókban. Sarlot főkapitány azonnal intézkedett, hogy az ügyeletes tiszti orvos jelenjen meg a helyszínen. Szabó detektív üt kocsira, hogy a tűz színhelyéről már hazatért

Kabdebó György dr. újra visszahívja és hogy Greén Nándor főkapitányt a rettenetes katasztrófáról értesítse, mert a bűnügyi nyomozatot azonnal meg kellett kezdeni.

A detektív még ébren találta lakásán Greén főkapitányt és Kabdebó dr. is, akik éppen lefekvésre készültek, mert akkor jöttek csak vissza a [tűztől]. Csakhamar megjelentek másodszor is a borzalom színhelyén, de az orvosnak nem volt más teendője, minthogy megállapítsa azt a szomorú tény, hogy a két elszenesedett emberi rom egyike magasabb természetű volt, mint a másik, tűzhalállal pusztultak el és a magasabb természetű felső testét, arcát nagyobb erővel roncsolta össze a tűz, mint a lábszárait, míg az alacsonyabb arcáról felismerhető, hogy valamikor emberi ábrázat volt.

Greén főkapitány nyomban hozzálátott az elpusztultak személyazonosságának megállapításához. Scheiber vendéglős jayveszékelő cselédeitől annyit tudott csak meg, hogy egyiket Pávelnek, a másikat Juonnak hívták, míg aztán az elégettek gazdája elhozta a munkakönyveket, amelyek nyomán kitudódott, hogy az egyik, a magasabbik Toderics János 18 éves temesmegyei Kocsobó községbe való, a másik Farkas Pál 16 esztendősné ternovai illetőségű hetese.

Azonnal kihallgatták Scheiber Lajos vendéglőst, mert az a gyanu merült föl, hogy ez a férfiszigái részére a padlást jelölte meg lakásul.

— Krisnik Tivadar kocsisom — mondotta Scheiber — a megmondhatója, hogy én határozottan megtiltottam embereimnek éjszaka a padlás használatát. Van szobájuk, ahol alhatnak, de este, mikor a munka a vasuti állomáson befejeződött, eljárnak korcsmákba lumpolni s minthogy a szoba ajtaját a bent alvók belülről elzárják, a sokszor a ház kerítésén át hazatérők a padláson bujnak el s ott töltik az éjszakát.

Még több, a házhoz tartozó cselédet hallgatott ki a főkapitány, de senki sem tudott felvilágosítást adni arra, hogy miként került a tűznek ez a két áldozata a padlásra.

A rendőrség véleménye szerint a szerencsétlenek úgy pusztultak el a tűzben, hogy annak kitörésekor felébredtek, de menekülni nem mertek, mert attól tartottak, hogy baj éri őket, ha megtudják, hogy a padláson vannak. Az egyre hatalmasabbá váló lángtenger és füst elől az eresz és a tető által alkotott sarokba vonultak vissza abban a reményben, hogy a tűzet majd lokalizálják és ők megmenekülnek. Ott azonban a füst megfojtotta, majd pedig a tűz szénna égette őket.

A rendőrség a mai délelőtti folyamán beszállította a hullákat az alsó temető halottasházába, jelentést tett a tűzhalálról az aradi királyi ügyészségnek. Az ügyészségen Eckensberger Károly dr. ügyész előterjesztést tett Domonkos László vizsgálóbírónak a boncolás elrendelése iránt.

Tanukihallgatások a rendőrségen.

A rendőrségen Kovács Antal rendőrhadnagy ma délután hallgatta ki a tanukat.

Ursz János máv váltókezelő a állomás csarnokából két óra után látta felesapni a lángokat. Rögtön a tűzhöz futott s látta Lupot leugrani a padlásról. Megkérdezte tőle, hogy vannak-e még fent emberek, mire ő azt felelte, hogy nem tudja.

Krisnik Tivadar, Scheiber kocsisa, a következőket vallotta:

— Hat év óta vagyok Scheiber szolgálatában és azóta mindig Hidvéghy Pál telkén álló istállóban lakom. Az istálló melletti szobában voltak elszállásolva a vendéglős férfi és nőcselédei. A nőcselédeknek külön szobájuk

volt, épügy, mint a férfiaknak, de ezek jobban szerettek a padláson aludni. Emiatt többször lefordtam őket és megtiltottam nekik, hogy feljárjanak, mert féltem attól, hogy ittasan még tüzet gyújtanak. Tegnap éjjel aludtam, mikor a tűz támadt s engem is álmomból vertek fel. Először a lovakat vezettem ki az istállóból, azután felkiáltottam a padlásra, hogy van-e ott valaki. A kiáltásra hárman lejöttek a padlásról, de én a nevüket nem tudom, csak azt, hogy Scheiber szolgái voltak. Ezután már nem érdeklődtem az iránt, hogy van-e valaki a padláson, vagy sem. Csak akkor tudtam meg, hogy ketten benn égtek, mikor a tűzoltók a holttesteket megtalálták.

Az egyetlen ember, aki észrevette, hogy Scheiber padlásán emberek vannak, Vulcu Maxim gépgyáros volt, aki a rendőrségen a következőket vallotta:

— Hajnalban nőm ébresztett fel, hogy a szomszédban tűz van Erre gyorsan a műhely tetejére siettem. A tűz mindinkább házam felé közeledett és a tetőbe bele is kapott. Én az inasgyerekek segítségével oltani kezdtem s ekkor láttam, hogy az istálló tetején valaki alulról felfelé feszítgeti a cserepeket. Kiáltozni kezdtem, hogy van valaki a padláson, de a nagy zajban nem hallotta meg senki. A láng ismét belekapott műhelyem tetejébe s így nem mehettem le. Csak amikor házamat és vagyonomat biztonságban láttam, csak akkor mentem le a tetőről. Atmentem Hidvéghy házába hol épen akkor találták meg a két hullát.

Lup József az egyedüli, ki a padláson levők közül megmenekült, a következőképpen adta elő a történeteket:

— Ezek a fiúk maguktól mentek fel a padlásra, nekik kint kellett volna aludniok az állomáson. Ők azonban onnan elszöktek, mert féltek a svábbogaraktól s poloskákától ott aludni s ezért mindig idejöttek aludni. Én mikor leugrottam, úgy meg voltam ijedve, hogy elkezdtem szaladni. Mikor visszavittek, szóltam a Tódornak (Krisnik), hogy a hetesek odafent vannak, de ő azt felelte, hogy előbb a lovakat hozzuk ki, mert azoknak értékük van.

Ezekon kívül kihallgatták még a nőcselédeket is, kik valamennyien azt vallották, hogy a heteseknek volt egy szobájuk éjjeli szállásul kijelölve és nem a padláson kellett tölteniök az éjszakájukat.

A hajnali tűznek, mint azt megirtuk, van egy sérültje is. Dádán Pál ötvenéves szolgál, aki szintén a padlásról ugrott le, a hátán égési sebeket kapott, amelyek azonban könnyebb természetűek. Az első segélyt Kabdebó György dr. nyújtotta neki, ma pedig a kórházban felvételre jelentkezett, ahonnan valószínűleg már néhány nap múlva gyógyultan fogják elbocsátani.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Asszony nem való kocsisnak. A Curia egy elgázolási esetről kifolyólag a lovak tulajdonosának kártérítési kötelezettségét megállapította, illetőleg a kir. táblának ilyen értelmű ítéletét indokolásával együtt helybenhagyta. Az indokolás szerint a kártérítési kötelezettség azért volt megállapítandó, mert a lovak hajtásával a tulajdonos egy asszonyt bízott meg. Az asszony erőteljes volt s a lovak hajtásához gyermekkor óta értett, a tulajdonos mégis hibát követett el, mikor a hajtással megbízta, „mert lófogatok hajtására a nők nem alkalmasak, amennyiben az ehez szükségképp megkívánt tulajdonságok, nevezetesen a testi erő, hidegvér, folytonosan eber figyelem és az esetleges váratlan körülményeknek megfelelő gyors elhatározási és végrehajtási képesség a nőknél az életnek közönséges tapasztalatai szerint hiányzanak.” Abban bizonyosak vagyunk, hogy az a táblabíró, aki ezt az ítéletet megszövegezte, semmiesetre sem volt feminista.

§ Ügyvédek és bírák. Tegnap a Jogtudományi Közlöny hasábjain szóhoz jutott a nagyváradi ügyvédi kar régi elégtelensége. A Jogtudományi Közlöny legutóbbi száma a következő furcaságot közli:

A nagyváradi városi kir. járásbíró 72. számú szobájában 1911 július hó 25-én a kö-

vetkező szavakkal állapította meg a tárgyaló járásbíró a tárgyalási sorrendet a felek és ügyvédek, köztük több idősebb, tekintélyes ügyvéd jelenlétében:

— Az ügyeket abban a sorrendben veszem elő, ahogy ki vannak függesztve. Menjenek ki, nézzék meg a folyóson s ne járjanak mindég a nyakamra

A „nyakrajárás“ természetesen a jelenlévő ügyvédeknek szólt, mert azok szoktak az iránt érdeklődni, hogy egyik vagy másik járásbíró nál mikor kerül rájuk a sor. Addig más dolgukat intézik. A beidézett felek nem „járnak nyakra“, azok tudják, hogy a délelőttjüknek ugyanis vége, tehát szépen várnak, miután más dolguk úgy sincs. A jelen volt ügyvédek közt ez a modor általános megütközést keltett, de volt annyi önmérséklet bennük, hogy a nagyhangú kijelentést egyszerűen nem vették tudomásul. De azért fölmerült az a gondolat, vajjon mit szólna az illető járásbíró ur, ha elsején a fizetése fölvételekor őt a saját szavaival ékképen fogadnák az adóhivatalban: Mit jár az ur a nyakunkra? Most, amikor annyit emlegetik az ügyvédi és bírói kar harmóniáját, illetve annak kívánatos voltát, nem hagyhatjuk ezt szó nélkül. Nem gondolnók ugyanis, hogy ez a hang valami nagyon előmozdítaná ezt a bizonyos harmóniát.

Végzetes multság.

— Agyonlőtt erdőgyakornok. —

Távírti tudósítás.

Vukovár, augusztus 2.

Vasárnap éjszaka fantasztikus ostrom, revolver és puskalövés zaja, sebesültek sikoltása, csendőrök és rendőrök vezényszava riasztotta fel hajnali álmából Vukovárt. A szlavóniai városban valóságos fegyveres ütközet folyt le egy ittas ember és a rendőrség között. Eltz gróf uradalmának egyik fiatal erdőgyakornoka, Mazura István részegen bezárkózott a grófi erdőhivatalba és onnan vadászfegyverrel és Browning-revolverrel kora reggelig folytonosan tüzelve állta a csendőrség és rendőrség egyesült ostromát. Már igen sokan megsebesültek, amikor egy csendőrgolyó szíven találta Mazurát, aki holtan esett le az ablakpárkányról. A sebesülteket a városi kórházban ápolják, egy rendőr, akinek mellét roncsolta szét Mazura fegyvere, utolsó óráit éli.

A rémes történet azzal kezdődött, hogy vasárnapról hétfőre virradó éjszaka a vukovári nagyszállodában mulatott Mazura István, a gróf Eltz-féle uradalom fiatal erdőgyakornoka. Hajnalig társasággal ivott, aztán egyedül. A gyakornok holtrészegen duhajkodni kezdett. Az ügyeletes rendőrbiztos erre karonfogta Mazurát, hazavitte és átadta a grófi erdőhivatalban lakó barátjának. Franyek Jenő erdőtisztnek. Franyek levétköztette a részeg fiút és ágyba fektette. Egyszerre Mazura, az ittasság deliriumában felugrott, szidni kezdte az erdőtisztet, majd egy vadászkést kapott le a falról és a barátjára támadt. Ez, hatalmas termetű, atléta erejű férfi, — lefegyverezte Mazurát és bezárta a szobába. A részeg ember revolvért vett elő, kitorpte az ajtót, aztán a Franyek lakásának ajtaját verte ki és berohant a hálószobába. Franyek a dühöngő, revolveres gyakornok elől az ablakon át menekült az utcára.

Mazura meglátta az ágy fölött Franyek töltött vadászfegyverét. Az ablakhoz ugrott és a künn álló Franyekre és a zajra odasielő Goldschmidt dr. orvosra, Gerlauser szállítóra és két rendőrré löit. A fegyver serétre vlt töltve. Mindnyájan sebesülten tántorodtak vissza, az egyik rendőr, akit tizenkét serét ért a mellén és a nyakán, eszméletlenül esett össze. A másik rendőr a csendőrségre futott, ahonnan néhány perc múlva rohamlépésben érkezett négy csendőr egy őrmester vezetésével. Az őrmester az ablak elé állott és hangosan mondta:

— Mazura ur, adja meg magát! Kerüljük el a felesleges vérontást.

Ezt háromszor megismételte.

Az ittas ember egy hangot sem hallatott. Az őrmester erre két csendőrt beküldte a házba, hogy igyekezzenek Mazura közelébe

jutni és fékezze meg. Ezalatt Mazura újra megjelent az ablaknál és egy új Lancaster-fegyvert szorongatott reszkető kezében. Célzás nélkül lött: a golyó az egyik csendőr fülét sebezte meg. Az őrmester harsány hangon kiáltotta:

— Mazura ur! Utoljára kérem, adja meg magát, mert sortüzet adunk...

A gyakornok válasza az volt, hogy kétszer egymásután kilőtt az ablakon. Ezúttal már revolverlövés volt, amelyek senkiben sem tettek kárt. Az őrmester erre tüzet vezényelt. Két csendőr lött, — és Mazura István holtan esett hanyat az ablakpárkányra. Az egyik golyó a szívet furta át, a másik a vállát érte.

A sebesülteket a kórházba szállították. Ma szállt ki Eszékrol a csendőrpáncsnokság és a vizsgálóbíró, akik hozzáfogtak a szemtanúk kihallgatásához.

A főpincér és a művészet.

— Kritika a nyilttérben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Több szülészeti szaktekintély egybehangzó véleménye alapján konstatalható, hogy a művészet és a nyomor egy anyaméhben született. Az is megállapítást nyert már anatómiai kutatások alapján, hogy a színművész és a főpincér a hónapnak legalább huszonöt napján vonzódik egymáshoz, de vannak bizonyos napjai a hónapnak, amikor az emberiségnek ez a két fontos tényezője őszinte ellenszenvet érez egymás iránt.

Ez arra a szomorú időszakra esik, amikor a főpincér a „Márton fizetni“ című induló akkordjait szeretné hallani a művész-ajkáról. A művész uraknak az induló ellen nem szokott kifogásuk lenni és meg is indulnak, de olyan formán, hogy ehhez az indulóhoz a főpincér zengi el a gyász-dal szövegét.

Ilyen szomorú indulónak kell tekinteni azt a hosszú nyilttéri közleményt, amely Klein Gyulának, a nagykanizsai polgári egyesület főpincérének keserveit zengi el.

Ez a tanulságos nyilttér szól pedig a következőképpen:

A Nagykanizsáról eltávozott szintársulat több tagjához Siófokon.

Nyilt-levelem megírására az az intenció ösztönöz, hogy ezzel a hozzám hasonló hiszékeny emberek megkárosítását megakadályozzam. Kövesy Albert szintársulata felszedte sátorfáját és Siófokra távozott. Mint egyik fővárosi hírlap művészeti rovatában olvasom, a társulat „teljes erkölcsi és anyagi sikerrel“ fejezte be a nagykanizsai színi idényt. Hát én jogosan kételkedem ebben az anyagi és erkölcsi sikerben. Mert az erkölcsi siker a társulat egynémely tagja alaposan félremagyarázza, mikor megengedi magának, hogy hetekig tartó ittléte alatt a vendéglői kosztzámláját fizetetlenül hagyja s engem, szegény családos embert 200 koronán felüli összeggel megkárosít. Az én egyszerű eszemmel föl nem tudom fogni, hol itt az erkölcsi siker, no meg a művészi reputáció. Mert bizonyos, hogy ez az eljárás a leginkorrektebb eljárás volt a részükről és kétségtelen, hogy színi-idény illetén bevégezése csak a Ripacsok és Dicsőffy Lorándok korának visszaemlékezésére alkalmas. Én úgy tudom, hogy Kövesy igazgató urat is kötelezi eme minőségében a társulata tagjainak egyéni tisztességére való felügyelés, mit azonban akkor ridegen elhárított magától, mikor én tőle adós tagjainak tartozását, helyesebben a tartozások biztosítását kértem.

Én nem lopom a pénzt, hanem éjjeli-nappali fáradságos munkámmal nagyon is megszolgálom azt. Felhívom a Kövesy társulatának azon tagjait, akiket illet, hogy tartozásaikat nekem mielőbb s annál is inkább lefizessék, mert ismerem a módját annak az eljárásnak, melynek végeredménye nem lesz egyéb, mint az Orsz. Színészegyesülettől

kérendő ítélet, olyan magatartással szemben, ami nem igen állja ki a nyilvános kritikát. Kiméletből elhallgatom ezúttal az érdekeltek neveit. De eleve figyelmeztetem Siófok vendéglőseit s főleg főpincéroit arra, hogy óvatosabbak legyenek, mint én voltam, nehogy nekik is olyan szomorú tapasztalatok árán kelljen megismerkedniök a „színész becsület“-tel, mint hogy én azt megismertem. Nagykanizsa, 1911. július 31. Klein Gyula főpincér, Polgári Egyesület.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Budapesti Royal vagy mozgó színház holnap, csütörtökön tartja megnyitó előadását a nyári színházban. A közönség élénk érdeklődést tanúsít a hírneves vállalat előadásai iránt, amely a nagy monopol képek előadásával a fővárosban egyedül áll. Aradi első műsorában a remek Páros szöktetés című képen kívül nélkülözzük az óhajtott fényes monopol képeket, úgy látszik, hogy a vezetőség előbb meg akarja ismerni az aradi közönség műpártolását és csak azután lép elő a slágerekkel. Hiszünk, hogy az aradi közönség e vállalkozásában is méltó pártfogásban fogja részesíteni Szendrey igazgatót, kinek valóban nagy áldozatába kerül a Royal mozgó vendégszereplése, melynek vezetősége mindent el fog követni, hogy a kényes izlésű aradi közönség kívánalmait mindenben kielégítse.

* A Heltai kabaré csütörtöki előadása szintén változatosan összeállított, nívós kabarészámokból fog állani. A társulat valamennyi tagja fellép s a magánszámokon kívül eredeti színpadi tréfák kerülnek bemutatásra. A társulat több újdonságra készül.

* Szenzációs legújabb kuplák. Ének zongora és hegedűre Hetényi Alberttől: *Sajtóhiba, Pásztor dal, Szultán zsebkendője*. Egy füzet ára 1 korona 80 fillér, mind a három füzet 5 korona. Aradon, Ingusz I. és fia zenemű kereskedésében kapható. 3446

— Egy érdemes író halála. Vértesi Arnold író és hírlapíró, a Kisfaludy- és a Petőfi-társaság tagja, tegnap meghalt Budapesten, a Margit-köruton levő lakásán. A régibb írói nemzedéknek egyik érdemes tagja volt, a kinek műveit egy időben sokan olvasták az egész országban. A szabadságharcban is részt vett mint tizenhárom éves ifju, a szabadságharc után pedig jogot hallgatott. Ekkor kezdett írogatni is és csakhamar igen népszerű lett novellái révén. Több lapot is szerkesztett, mint szerkesztő a nyolcvanas években Debrecenben is működött, később felment a fővárosba és ott telepedett le. Már hosszabb idő óta betegeskedett, de azért egyre dolgozott. Egész kis könyvtára terjed irodalmi dolgozatainak száma. Néhány nappal ezelőtt fordult válságosra az állapota és tegnap hetvenöt éves korában meghalt. Az elhunyt írónak a székesfőváros díszsírhelyet adományozott a kerepesi-uti temetőben. A temetés holnap, csütörtökön délután felöt órakor lesz a temető halottasházából.

* A pálinka áldozata. (Bemutató előadás az Apollóban.) Szerdán este mutatta be az aradi Apollo színház Gerard eseményszámú menő szociális drámáját a közönség oly nagy érdeklődése mellett, amelyet még mozgóképpel nem ért el egyetlen mozi-színház sem. A je gyeket már előre elkapkodták s a rendőrségnek csak nagy erőmegfeszítéssel sikerült a tolongást megakadályozni. Az előadások kezdetén minden talpalatnyi helyet elfoglalt a közönség s fokozott érdeklődéssel nézte a szenzációs drámát. Amikor a műsor A pálinka áldozatai-hoz ért, a publikum visszafojtott lélegzettel leste az izgalmas mozgókép megrázó fordulatait. Szivettépő látvány az a jelenet, amikor a korcsmában az elzúllott hivatalnok az értezővő feleségére támad. Gorkij sem rajzolhatta meg realisabban a pálinka áldozatainak szomorú sorsát. A mai előadásért elismerés illeti az Apollót, mert Gerard drámájának bemutatásával többet használt a társadalomnak, mint száz meg száz unalmas alkoholelles felolvasás. A legőszintébb meggyőződéssel felhívjuk a közönség figyelmét az Apolló csütörtöki előadására,

amikor ismét színe kerül a nagykonceptióju munka. 177

* Az alkohol áldozatainak fájdalmasan megindító egyben visszariasztó sorsát mutatja be Gerard hatalmas drámája. Az Uránia színház az idő szerinti attrakciója szociális szempontból eléggé nem értékelhető ennek a drámának bemutatása, mert mikor az alkohol elleni küzdelemről van szó, minden eszközt meg kell ragadnunk, hogy a cél minél eredményesebb legyen. A társadalom minden osztályának meg kell nézni ezt a nagyszabású drámát, mely többet használ az alkoholelleses propagandának minden röpiratánál és pikturánál. Megrázóbb realizmussal megjátszott alakítást keveset láttunk még a modern színművészetben, mint amit Normand produkál az alkoholista Schönhof szerepében. Borzalom szállja meg idegeinket ennek a tragédiának végén a szerencsétlenek láttára. 175

Beszélgetés

Sulkovszky hercegnő vőlegényével.

— Schmettow gróf nyilatkozik a küzdelmeiről. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Magas, szőke, elegáns megjelenésű ur szállott meg ma este a Központi-Szállóban. A vendéglapra ezt írta:

Schmettow
oberlieutenant
a. D.

Ez a rejtelmes irás az Aradon jól ismert és sokat emlegetett ifjabb Sulkovszky Ida hercegnő vőlegényének kezétől származik és azt jelenti, hogy Schmettow Bernát gróf foglalkozására nézve: főhadnagy, de szolgálton kívüli viszonyban. A katonai szolgáltnál a gróf sokkal kívánatosabb lényel áll szoros viszonyban: ugyanis platonikus szálak fűzik a szépséges Ida hercegnőhöz, akinek bírásáért hónapok óta elkecseregett küzdelmet folytat.

A napokban irtuk meg, hogy a gróf Aradon járt és megsürgette az árvaszéknél házassági kérelmének elintőzését. Az aradi árvaszék már mostanra ki is tüzte a döntés napját és a gróf erre a nevezetes alkalomra utazott le Aradra. Kisérteben van berlini ügyvédje, Wolf dr. is. Az ő társaságában volt a gróf, amikor ma este a vendéglő éttermében az Aradi Közlöny munkatársa felkereste. Schmettow Bernát érthetőnek találta az érdeklődést, mert hiszen gyönyörű menyasszonya még nemrég aradi asszony volt és most is erős szálak fűzik Aradhoz.

— Nehéz napok teltek el addig míg odáig jutottam, hogy végre meghallhatom a döntést életem egyik legfontosabb lépése fölött — mondta a gróf és évatosan pillantgatott az ügyvédjére, hogy elég diplomatikusan kezdte meg a nyilatkozatot.

— Hosszu idő óta detektívekkel vagyok körülvéve Berlinben, — folytatta. — A detektíveket azok rendelték ki és azok fizetik, akik mindenáron megakarják akadályozni, hogy a hercegnő a hitvesem legyen. Egyszer egy ilyen bérelt detektív olyan tolakodóan viselkedett menyasszonyommal és velem szemben, hogy zsebtolvajnak néztem őt és felpofoztam.

— Hol él a hercegnő? — kérdeztem. — Ugyanis azt hallottuk, hogy ön elrejtve tartja őt.

A gróf ismét sokat sejtetően nézett, ügyvédjére és megsimogatta jól táplált arcát:

— A menyasszonyom Berlin egyik külvárosában lakik olyan szegénységben, hogy még egy gombolyag cernát se tud magának

venni. A gondnoka nem küld neki pénzt és ha én nem gondoskodnék fentartásáról, bizony éhenhalhatna.

Kissé romantikus kérdés következett:

— Hogyan ismerkedett meg a gróf ur a hercegnővel?

A vőlegény titokzatosan mosolygott és — nem felelt.

Merész kérdést kockáztattam meg.

— Akik ellenzik ezt a házasságot — mondtam — azt vetik föl, hogy ön érdekből és nem szerelemből venné feleségül a hercegnőt.

Schmettow gróf nem haragudott meg érte. Arisztokratikus arcán mosoly futott át.

— Nagyon érthetőnek tartom ezt a kérdést; nagyon is érthetőnek a történetek után. Hiszen ez a legkisebb bűn, amit rólam terjesztenek. Az ellenségeim mindenféle bűnököt kóholtak ellenem. Amint hallom, most azt találják ki, hogy a drezdai törvényszék kriminális eljárást folytat ellenem. Pedig az nem ellenem folyt, hanem egy M. nevű ur ellen, akivel én anyagi összeköttetésben voltam. Azonban az ügyesség már rég bezüntette az eljárást. És most ezt is beleakarják keverni a házassági ügyembe.

Aztán rezignáltan tette hozzá:

— Nem sok jót remélek az aradi árvaszék döntésétől. Valószínű, hogy nem engedik meg a hercegnő házasságát. Pedig akármit is csinálnak, a hercegnőt kiharcolom magamnak. Az enyém lesz...

Fogházra ítélt alezredes.

— Csalás állások szerzésével. —

Távirati tudósítás.

München, augusztus 2.

A bajor hadsereg egyik vezérkari tisztje, Stritzl alezredes két napon át ült a hadbíróság előtt a vádlottak padján és miután az ellene emelt súlyos vádak a ma befejezett főtárgyaláson valóknak bizonyultak, a bíróság roppant szigorú ítéletével ketté törte a fényes karriér felett a fekete pálcát, várfogságba vetette a német vezérkar egyik tisztjét a kiközösítette a hadseregből.

Csalással és hamis tanúzásra való rábírással vádoztan került a bírái elé az alezredes, aki egy Hahn nevű ügynökkel társulva, arra használta fel fényes egyenruháját, hogy a lapokban megjelent apróhirdetések után állás-szerzést ígért és ezért pénzt csalt ki igen sokaktól.

A nagyobb németországi lapokban a következő apróhirdetés jelent meg:

Biztos állás.

Magyarországi állami tisztviselő biztos állást szerez annak, aki neki körülbelül 10.000 márkát 6 százalékos kamatozás és biztosítás mellett kölcsön ad. Szíves ajánlatok stb.

Igen sokan, férfiak és nők jelentkeztek is, akik a magyarországi tisztviselő közbenjárását igénybe akarták venni.

Hahn ügynök vezette be a tárgyalásokat a 6 szabta meg azt az összeget, melyet a magyarországi urnak fizetni kell. Hahn Stritzl alezredes részére művelte meg a talajt és ha az állástkereső hajlandó volt pénzt áldozni, akkor felöltötte az alezredes a diszruháját, fölrakta összes érdemrendjeit, látogatást tett a horogra került félnél és a jóakaró pártfogó szerepét játszotta, de sohasem felejtette el a neki fölajánlott „kölcsönt” átvenni. Ha azt vette észre, hogy valaki gyanút fogott, akkor berendelte őt magához a vezérkari épületben levő irodájába. Az egyenruha hatalma rendesen hatott.

Stritzl alezredes különben is kedves és finom ur volt. Egy müncheni magánzónó a férje részére állást keresett. Nála is megjelent az alezredes plén parádban, de minthogy pénzt nem tudott adni. *kiegyeztek szerelemben*, amit az alezredes meg is kapott, de az állást a megcsalt férj soha. Rendkívül nagy az így becsapottak száma.

Mikor házkutatást tartottak az alezredes lakásán, egy boritékot találtak ezzel a fölirattal:

„Manöver-Studien“

A boritékban megtalálták ama szerelmi kalandoknak a följegyzését, amelyeket az alezredes 1880-tól 1905-ig átélt. Cinikus, le nem írható nevekkal nevezte el az asszonyokat, akikkel viszonya volt és a legintimebb eseményeket a legfantasztikusabb módon írta le. Ha sorozások alkalmával bizottsági tag volt, akkor mindenkit megpumpolt, akivel csak érintkeznie kellett, sőt egyszer még az elnöklő kormánytanácsost is.

A ma hozott ítéletben család büntetésben mondták ki vétkesnek és a magasrangú protektort másfél évi várfogságra és a hadseregből való kiközösítésre ítélték. Cinkostársa, Hahn ügynök öngyilkossággal menekült a büntetés elől.

Az alezredes ezt mondta el a tárgyaláson Hahnval való összeköttetéséről:

Hahnt két évvel ezelőtt ismertem meg, de csak felületesen. Nemsokára eljött hozzám és ötven márkát kért kölcsön, majd ismét száz márkát. A pénzt hamarosan visszafizette. Később nagyobb összeget is adtam neki, mert okmányt mutatott, amely szerint tizennégyezer márkát kell kapnia rokonaitól. Mivel ezt a pénzt már nem tudta visszafizetni, üzleti összeköttetésbe léptem vele, hogy így juthassak a pénzemhez. Váltóra és kötelezvényre pénzt kölcsönöztem azoknak, akiket hozzám vezetett. Én a hirdetésekről semmit sem tudok, csak azt mondtam Hahnak, hogy szölok egy-két szót azoknak az érdekében, a kiket ajánl. Hahn szemérmetlen csaló volt. Azt azonban elismerem, hogy csomószám hoztunk együtt váltókat forgalomba. Én összesen 9600 koronát kaptam tőle.

Ezután a kárvallottakat hallgatták ki, a kik részben ötezer, részben háromezer márkát, részben pedig kisebb összeget adtak át Hahnak, a nagyalású tisztviselő részére, de sem a kívánt állást nem kapták meg, sem a pénzt nem kapták vissza. Egy pékmestert, a ki a közuti vasutnál szeretett volna nagyobb állást kapni, s a ki tizezer márkás balek volt, megkülönböztetett tisztelete jeléül az alezredeshez küldött Hahn. Az ügynök azt mondta az alezredesről, hogy jó barátságban van a királyi hercegekkel s az udvarhoz is behozhat akárkit.

A pékmester elment az alezredeshez.

— Van tizezer márkája? — kérdezte tőle az alezredes. — Jó barátságban vagyok a főpolgármesterrel és gyakran találkozom vele. Majd eligazítom a dolgát. A pénzt négy-öt év múlva visszafizetem, ha a fiam megnősül.

A pékmesternek nem tetszett az alezredes beszéde, nem adta át neki a tizezer koronát, hanem levélben ezret kínált, de nem kapott feleletet.

Kihallgatták Hahn özvegyét is, a ki azt vallotta, hogy nem az ő ura kért az alezredes-től ötven márkát kölcsön, hanem megfordítva. Mielőtt meghalt az ura, elmondta, hogy a hirdetés szövegét az alezredessel együtt fogalmazta meg.

Eszterházy grófék gyujtogatója.

— Gyanus a kulcsár. —

Távirati tudósítás.

Cseklész, augusztus 2.

A cseklési Eszterházy-kastélyban pusztított tűz dolgában folytatott nyomozás súlyos gyanuokokat talált arra nézve, hogy gyujtogatás történt. Az épület két szárnyának romjai és törmelékei alatt, különböző pontokon tűzvezető anyagokat: petróleumba és borszeszbe martott gyapotból font köteleket, kendarabokat és gyujtószinórokat találtak. Ezek alapján Eszterházy Károly gróf a pozsonyi ügyészségnél följelentést tett, amelynek indítványára ma törvényszéki bizottság járt a kastélyban, a hol helyszíni szemlét tartottak és több mint husz tanu kihallgatását rendelték el.

A törvényszéki bizottság tagjai Ejury Lajos dr. vizsgálóbíró elnöklésével Scheffer Vilmos dr. pozsonyi ügyész és mint szakértők Dobis Jenő pozsonyi városi főmérnök, Zendlein János tűzoltóparancsnok, Bagnovini Alajos tűzrendészeti felügyelő és Szántó Henrik városi mérnök volt. A törvényszéki bizottság két óra hosszáig tartó helyszíni vizsgálatot tartott, bejárta az egész épületet, megvizsgálta a törmeléket, azután jegyzőkönyvet vett föl, amely megállapította, hogy a tanuvallomásokból és a megtalált anyagokból nyilvánvalónak tartja, hogy az épület különböző pontjain tűzvezető anyagot helyeztek el, tehát gyujtogatás történt.

Most hallgatják ki tanuként a helyszínén Eszterházy Károly grófot, fiát, ifj. Eszterházy Károly grófot és leányát, Eszterházy Ilona grófnőt, Eszterházy Mihály grófot, Fiseher Mór magán-detektívet, Durvay Antal építőmestert, Suszter jószágigazgatót, Schreiber Viktor soffírt, Meringa Oszkár cseklési jegyzőt és Kasztel József várhuzárt.

A gyujtogatással Jális Sándor kulcsárt gyanusítják. Jális a tűz éjszakáján a kastélyban tartózkodott. Mikor a tűz kitörésekor föllármázták a kastélyt, természetesen az egész személyzet hiányos öltözékben került elő. Jálisot azonban teljesen felöltözve, gallérban, cipőben találta meg a gróf a folyosón. Mikor a kulcsokat kérték tőle, mert ő őrizte a vár kulcsait, azt mondta, hogy nincsenek nála, elmegy értük s nem került elő többet. Mikor az automobilon a soffírt be akarták küldeni Pozsonyba, hogy segítséget hozzon, a soffír észrevette, hogy az egyik keréken a pneumatik föl van vágva, úgy hogy nem lehet használni és új gummikereket kellett rászereznie. A metszésén látszik, hogy zsebkéssel történt, mely ki is csorbult. A nyomozás során ezt a kicsorbult zsebkéset megtalálták Jális zsebében. A további gyanuok, hogy Jális a tűz éjszakáját megelőző délután kéményseprőt hivatott és kiégettette a kéményt, úgy hogy kéménytűzet okozott. Ezért a gróf leszidta és fölmondott neki. Nyolc nap múlva, éjszakának idején, Jális eltávozott Cseklésről, a nélkül, hogy bárkitől elbucszott, vagy fizetését fölvetette volna. Most Szarvason lakik.

Jális Sándort a gyanuba vett volt cseklési kulcsárt délután hallgatták ki Cseklészen. A kihallgatás este 9 óráig tartott, amikor félbeszakították. Jális mindent tagadott. Szembesítették Eszterházy Ilona grófkisasszonnyal, aki szemébe mondotta a kulcsárnak, hogy nyomban a tűz kitörése után teljesen felöltözve látta őt a folyosón. Jális ezt is tagadta.

Schäffer Vilmos királyi ügyész [indítványára a vizsgálatot folytatják ellene és az éjszakára szoros csendőri őrizet alá helyezték. Kihallgatását holnap reggel folytatják.

HIREK.

A volt király és barátja.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 2.

Egy newyorki lap jelentése szerint Deslys Gaby orfeumi színész, a ki barátjának, Mánuel portugál királynak a detronizálásakor világhírűvé lett, szerződést kapott egy amerikai turnéra heti tizenhatezer márka honoráriumért. Amerikai útjára állítólag Mánuel is elkíséri, a kinek úgy sincsen semmi dolga. A volt király mindig az orfeumbölgy nyomában van s most is együtt vannak Londonban, a hol a hölgy vendégszerepel. Mánuel valósággal elárasztja a barátját drágánál drágább ajándékokkal, a mi teljesen érthetővé teszi tragikus sorsát. Egy újságírónak, a ki meglátogatta a színészt, eldicsőkedett:

— Egy milliót érő gyöngyöm van, legkedvesebb ékszerem azonban egy nyaklánc, a melyet Mánuel ajándékozott s a mely százezer márkába került. A briliánsot nem becsülöm sokra, a gyöngyöt azonban szenvedelmesen szeretem, mert szebb a briliánsnál s nem olyan föltűnő.

— És hol tartja a drága nyakláncot?

A színész erre behívta a szobalányát, kigombolta a bluzát s elővett egy kis bőrzacskót, amely a leány nyakára volt erősítve.

— Itt van az én kincsem biztos őrizetben, mondta a színész. Senkinek sem jutna eszébe, hogy a gyöngyömet a szobalányom keblén keresse.

Az amerikai utra kétszáz ezer frank értékű toalettet rendelt Deslys kisasszony, jelenleg pedig egy egyfelvonásosban lép föl Londonban. A darabban, amelynek ő az egyetlen szereplője, rendkívül díszes ágy és hasonlóképpen díszes pongyola a fő kellék. Mind a kettőt Mánuel ajándékozta neki, aki állandóan az öltözékben és a kulisszák mögött ügyeleg. Ha látnák a hivei, akik ismét trónra akarják segíteni, valószínűleg meggondolnák, hogy érdemes-e érte földelni az ország nyugalmát és kiszámíthatatlan véráldozatot hozni.

— Az időjárás. Jólát: Lényegtelen hőváltozással helyenkint, főleg keleten eső vagy zivatar várható. — Távirati Jólát: Enyhe, keleten sok helyen csapadék, zivatar. — A hőmérséklet délben 24.2 Celsius.

— Kossuth Ferenc egészséges. Münchenből táviratozzák: Kossuth Ferenc Nauheimból ma reggel ideérkezett. Az óthetes nauheimi kura nem járt a kívánt eredménnyel s így Kossuth orvosai tanácsára kénytelen utókurát használni. Az utókura néhány hétig fog tartani. Ezt az időt Kossuth a bajor hegyekben tölti el.

— A képviselők Kecskemétnak. Budapestről jelenti tudósítónk: A képviselőház július 12-én tartott ülésén elhatározta, hogy a képviselők egy napi fizetésüket fölajánlják a földrengés-sújtotta kecskemétiak támogatására. Berzevicsy Albert házelnök ma küldötte el Kada Elek kecskeméti polgármesternek ezt az egy napi képviselői illetményt, számszerint 3900 koronát.

— A dán király, az állatvédők és a vivisekció. Koppenhágából jelenti: Tegnap este kezdte meg tanácskozásait a XVI. nemzetközi állatvédők kongresszus. A kongresszus védnökkéségét Frigyes dán király, diszelnökségét pedig a dán igazságügyminiszter vállalta el és a tanácskozások számára a parlament üléstermét engedték át. Amikor azonban hivatalos helyen

arról értesültek, hogy a kongresszus a tudományos vivisekció ellen is akar demonstrálni, a király és az igazságügyminiszter visszavonták azon ígéretüket, hogy elvállalják a védnöki, illetve diszelnöki tisztet. Ugyanezen a címen a parlament termének átengedését is visszavonták.

— Csendőrvirtus. Szolnokról csendőrbrutális hírt kapjuk. Az állomáson, a harmadik osztályú váróteremben történt: Az éjjeli személyvonatot várták. A harmadik osztályú váróterem annyira megtelt közönséggel, hogy az utasok egyrésze kénytelen volt a földre heveredni. Már egy óra is elmúlt, a mikor a csendőr-kirendeltség tizedese bejött a váróterembe és észrevette, hogy a földön nagy víztócsa van. Nyomban szigorú vizsgálatot indított és miután senki sem vállalta a rendetlenkedés ódiáját, egyszerűen Bubori Józsefnét vette elő, aki a családjával együtt szintén a földön talált helyet. A csendőrtizedes 80 krajcár büntetésre ítélte az asszonyt, aki azonban nem volt hajlandó ezt az összeget lefizetni, mert ártatlannak mondta magát és a családját is. A csendőrtizedes azonban nem engedett, a szerencsétlen asszonyt, aki áldott állapotban van, bevitálta a szobájába, ahol ökölrel agyba-főbe verte és pofozta őt. Az utasok az ajtóhoz rohantak és fölháborodva látták, hogy a csendőrmagából kikelve, verte a már fölig ájult asszonyt. Igyekeztek is lecsendesíteni az emberetlen csendőrt, közbenjárásukért csak gorombaságot kaptak. Két óra tíz perckor halotthalványan került ki Buboriné a csendőr szobájából és alig volt még annyi ereje, hogy az állomás melletti mezőre vándorogjon, ahol azután összeesett, fetrengett kinjaiban és csak nagynehzen lehetett ismét életre kelteni. Bubori Józsefné, aki Kecskeméten, a Holló-utca 31. szám alatt lakik, megérkezése után nyomban orvosi látogatást vettett fel sérüléseiről és megtette a feljelentést a csendőrtizedes ellen, aki ellen Nagy Károly vonatvezető Debrecenből, Oláh Miklós harmadosztályú portás Szolnokról és Kohn Simon hajós Budapestről is tanuskodni fognak.

— Új magyarellenes lap Zágrábban. Zágrából jelenti: A napokban „Agramer Wochen Revue” címmel új politikai lap indult meg Zágrábban. Az új lap irányáról ékesen beszél a szombati számában megjelent első vezércikk. A címe ez: *Los von Ungarn* és elmondja, hogy a horvátoknak minden eszközt meg kell ragadni joguk megerősítésére és minél szorosabb kapcsolatot kell teremteni az ország határán túl élő rokon nemzetekkel.

— Katonai gyakorlat a vasúti síneken. Pécsről táviratozzák: Tegnapelőtt a pécs-bátaszéki vonalon Hosszuhetény állomás mellett kinos meglepetés érte a személyvonat utasait. A nyílt pályán egyszerre hangos ropogás, dörrenés hangzott és nagy hirtelen éles vészfütyöléssel megállott a vonat. Fejvesztetten ugráltak ki a kocsiokból a megrémült utasok, akik a pánikban azt hitték, hogy rablók támadták meg a vonatot. Hamarosan kiderült a tévedés: nem rablók, hanem katonák állottak körül a pályatesetet, amelynek mindkét oldalán gyakorlat volt. A katonaság ügyet sem vetett a vonat közeledésére, hanem a két ugynevezett ellenséges század nagyban tüzelt még akkor is, amikor a mozdony eléjük robogott. A vonatvezető azt hitte, hogy megakarják állítani a vonatot, ami rendesen úgy történik, hogy ugynevezett durrantyut helyeznek a síre. Így állott meg a vonat, amelynek késéséért az utasok tenger izgalmaért senkit sem vonnak felelősségre, mert nálunk mindent szabad katonáknak.

— Grófné a színpadon. Budapestról írják: Pár hónappal ezelőtt a lapok hírt adtak Rády Gilda színésznőnek, a Király Színházban történt első föllépéséről. Megírták, hogy a karszemélyzet délutáni jutalomjátékán a *Lotti ezredesei* énekes bohózat került színre s az előadásnak különös érdekességet adott Bethlen Rády Gilda grófné első színpadi föllépése. A hír kellemetlenül érintette Bethlen Aurél gróf szászudapesti birtokost, a ki 1907. év április 17-én házasságot kötött Rády Gildával, de ezt a házasságot 1908. évben a bíróság fölbontotta. A gróf, mikor megtudta, hogy volt felesége, Bethlen Rády Gilda grófné néven lépett a színpadra, följelentést tett ellene a rendőrségnél jogtalan névhasználat miatt. A VII. kerületi rendőrkapitányság a följelentés következtében beidézte és kihallgatta a grófnét, a ki bemutatta házassági anyakönyvi kivonatát, a melylyel igazolta, hogy ő törvényes házasságot kötött férjével és így jogosítva van ennek nevét viselni. A rendőrség a kihallgatás után áttette a gróf panaszát a büntető járásbíróhoz, a hol anyakönyvi kihágás miatt indult meg az eljárás Rády Hermenegilda ellen. Közben a férj bejelentette a büntető járásbírósnak, hogy a házassági válóperben hozott 1910. számú ítéletet be fogja csatolni. Mára volt kitűzve a büntető járásbírósnál ebben az anyakönyvi kihágási ügyben a tárgyalás Wiener dr. járásbíró előtt. A tárgyalást azonban nem lehetett megtartani, mert a bepanaszolt színésznőnek a tárgyalásra szóló idézés kézbesíteni nem lehetett. A bíróság ebben az ügyben újabb tárgyalást a nyári szünet után tart.

— Vagdalkozó hadnagy. Temesvárról jelentik: Tegnap este tíz óra tájban elterjedt a hír, hogy egy hadnagy a belvárosi Rezső utcában kardjával megtámadta Sági László erzsébetvárosi kereskedőjét. A vagdalkozó tiszt Fojtek Eitner huszonkilencedik gyalogezredbeli hadnagy. A hadnagy következőleg adta elő a tényállást:

— Én este kilenc óra tájban a katonatiszti kioszkból jövet az Erőd-utcán haladtam végig és ki akartam menni a Józsefvárosi kábaréba. Az Erőd-utcában a járdán állott Sági László kereskedőjét, akit én nem ismertem. A járda szélén álló fiatalember engem feltűnő módon fixírozott. Én erre rászóltam Ságira:

— Mit fixíroz maga engem?

A fiatalember erre azt vágta oda:

— Ahoz magának semmi köze! Én nem fixírozom magát. Hagyjon nekem békét és fogja be a pofáját!

— A sértő hang — így folytatta a hadnagy — engem bántott és felháborodásomban arcom ütöttem Ságira. A kereskedője nekem akart jönni, mire én kardomhoz nyultam és odaszóltam neki:

— Na jöjjön, hogyha mer!

Sági erre odább állott, lassu léptekkel elindult az utcán lefelé. Én pedig folytattam utamat. Amikor husz-harminc lépésre voltunk egymástól, hallottam, hogy Sági utánam kiabál és sértő szavakkal illet. Én nem reagáltam a sértésekre, hanem mentem tovább. A Rezső-utcában a villamosra akartam felszállani, amikor hirtelen mögöttem reámszólt valaki:

— Hadnagy ur!

Megfordultam és ekkor láttam, hogy Sági áll mellett. Egyik kezével a zsebében kotorászott, a másikkal pedig egy névjegyalku papírdarabot nyújtott felém. Az első pillanatban azt hittem, hogy a kereskedője pisztolyt keresett a zsebében és én védelmemre kardot rántottam. Izgatottságomban egyszerűen végigvágtam Ságira, aki összeesett. Azt nem tudom, hogy hol sértettem meg. — Ezzel szemben a nyakán és arcán megsebesült kereskedője azt vallja, hogy ő illedelmesen beszélt a hadnagygyal és az ok nélkül vagdalkozta össze.

— Kifosztott orosz kolostor. Pétervárról táviratozzák: A kazáni ősi kolostort rablóbanda támadta meg és kifosztotta. A rablók 89.000 rubel készpénzt, 84.000 rubel értékű értékpapírt és rengeteg drágaságot vittek el.

— Koleragyanus megbetegedés Nagyváradon. Nagyváradról telefonálja tudósítónk: Az itt időző Schmidt-cirkusz pénztárosának felesége Makai Jánosné ma délután koleragyanus tünetek között megbetegedett. Az előhívott orvos és az értesített tiszt főorvos konstatálták a beteg az ázsiai kolera tüneteit és azonnal kiszállították a járványkórházba. Mindazokat, akik a beteggel érintkeztek, fertőtlenítették és megfigyelés alá helyezték s általában a legszigorúbb óvó rendszabályokat fogantatosította a hatóság.

— Hogy támad a „hőhullám.” Szerencsére már egy kicsit odébb vonult a félelmetes forrás és most már alig van más emléke, mint a „hőhullám” szó, amelyet keserves népszerűségre hozott. Hogy támad az ilyen hőhullám? Erre a kérdésre nem olyan egyszerű a felelet, mint az izzadás. Természetesen a naptól ered a földön minden meleg, hát ez is. Csak hogy ez nem elég magyarázat, mert jól tudjuk, hogy egészen egyforma magasan álló nap a nap ugyanegy órájában egészen másképpen süthet. Néha óriási hőség van sűrű-felhős napokon, máskor magasan áll és tisztán ragyog a nap és az árnyékban egész hűvös van. Közvetlen egymásután, anélkül, hogy akármilyen láthatóan megváltozott volna, igen különböző melegségi napok következhetnek. A hőséget tehát más okok szabályozzák. Először is a szél, amely mindig a nagyobb légnyomású helyről fúj a kisebb légnyomású felé és viszi magával a kiindulási helynek a temperaturáját, ami természetesen az uton azért megváltozik többé-kevésbé. A levegőt nem direkt a napsugarak melegítik át, hanem a napsugaraktól fölmelegített föld melegsugárzása. Ahol ez kicsi — például a magas hegyeken — ott hideg van, akármilyen szépen süt a nap. Ha hideg vidékről fúj a szél valahová, akkor ott nem melegszik föl a levegő, akármilyen szépen süt a nap. A tenger sohase melegszik úgy fel, mint a föld, tehát a tengerről jövő levegőhullámok sohase forróak. De hogyha a legnagyobb légnyomás a szárazföld — kivált nagy síkságok — fölött fejlődik ki, akkor az onnan szétáramló levegő óriási forróságot vihet magával. Az idén ez történt s olyan tömeg levegő melegedett át óriási fokban, hogy még az Atlanti Océánon keresztüljövét se hűlt le és bennünket is teljes erejével talált.

— Csipcsala Sopronban. Minden újságolvasó előtt emlékeztet meg az a borzalmas szerencsétlenség, amelynek Csipcsala Mihály lett az áldozata, aki a budapesti Erzsébet-híd korlátjáról a Dunába ugrott és nem került többé felszínre. Ehhez hasonló bravuros és véres kimenetelű mutatványról ad hírt most soproni tudósítónk. Gaudi Antal tizenkilenc éves leánya a Fertő-kanálhoz ment fürödni társával. Jóllehet nem tud uszni, mégis felment az átjáró hid korlátjára és két és fél méter magasból leugrott a sekély vízbe. Az ugrás közben szívzselhűdés érte. Holtan terült el a vízben, a honnan tegnap fogták ki holttestét.

— Birtokcsere, Aradon az utóbbi napokban a következő birtokváltások történtek:

Nagy Tóth Andrásné eladja az aradi Miklós-utca 50. sz. házat 2760 koronáért Sirján János és nejeének. ifj. Némcszky Mihály eladja az aradi Kosár-utca 45c. sz. házat 6000 koronáért Orovetz Ferenc és nejeének. — Kellner Ignác eladja az aradi Angyal-utca 20. sz. házat 3800 koronáért Zurek Károly és nejeének. — Vulcu J. Maxim eladja az aradi Fábian László-utca 5. és 6. sz. ingatlant 30.000 koronáért Joan Comsa és fia cégnek. — Vertocs Tivadar és fia eladják az aradi Magyar-utca 14. sz. házat 6800 koronáért Trippa János és nejeének. Müller Károly ügyvéd eladja az aradi Kazinczy-utca 5. sz. házat 24.000 koronáért Millig József és nejeének. — Krebsz Géza eladja az aradi Kossuth-utcai számnélküli ingatlant 40.000 koronáért Gécs Lászlónak.

— Tulzsfuolt raktár miatt női börténkék tenniszverők, sportcikkék, utazó bőröndök utazó készletek, sétabotok s más cikkek mélyen leszállított árba lesznek eladva Hegedüs Gyula kefe, pipere, illatszert és bődíszműáru kereskedésében Arad, Andrassy-tér 15. Telefon 506.

— Felhívjuk az olvasó közönség szíves figyelmét a Csipke Áruházak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 2597

— Iskolakönyvek. Használt, de jó állapotú, tiszta, legújabb kiadású, bekötött tankönyvekre az új iskola-idényre már most elfogad előjegyzéseket Kerpel Izó könyvkereskedése. E cég az előző év tankönyveit átveszi. 3071

— Szabó-féle pármal ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcbőrt üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármal ibolyaszappan 70 fillér, 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weiss, Hanza Nesstor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. 1108

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izó kölcsönző-intézete, Aradon. E cég vásárol könyvtárakat és hangjegyeket. 2322

— Francia líkőrök legbiztosabb készítéséről — házilag — a líkőraroma 1 füveg 60 fillér. Vojtek és Weissnál. 4501

TARKASÁGOK.

(Hitelezők címtára.) Kolozsvár a jogi tudományok terén buvárkodó ifjak számára nemcsak diplomát adó hely, hanem adósságinálásra és szülők megpumpolására is alkalmas ad. A szigorlatra, doktorásra előkészülő jövődöbéli ügyvéd, bíró stb. heteket, sőt hónapokat is eltölt kincses Kolozsvárott, miközben épen nem ragaszkodik kizárólag a jogi könyvek buvárlásához. Am az egyet — éjszakába nyúló — tanulmányozás költséges passzió, amit részben hazuról érkező apaszárból, részben a hitelműveletek segítségével végez a buzgó ifju. Ilyen hitelműveletekre alapozta az életét ennek a kis eszének a hőse is, aki csak élt, tanulmányozott, adósságokat csinált, amíg egy szép napon betoppant Kolozsvárra a — papa. A szorgalmas ifjura egy kávéházban talált rá és nem volt más mentség: vallomást, töredelmes beismerést kellett tenni az összes adósságokról. A papa, aki szigorú kereskedő, ceruzát, papírost vett elő és jegyezte a hitelezők nevét és az esedékes koronákat. A lista hosszúra nőtt és a kereskedő túrlime már fogytán volt.

— Hallod fiam, hiszen te az egész városnak tartozol! Talán nincs is kolozsvári ember, akinek nem vagy adósa!

— Tudod papa — felelt nyugodtan a fia — mindjárt megnézem a kolozsvári címtárban, hogy kinek nem tartozom.

(Az érzékeny tenyér.) A külvárosban nézeteltérés támadt két napszámos között. Tettelegességre került a sor, de az utolsó pillanatban leereszkedett a fenyegető kar és az ütés elmaradt. A verekedő hajlandóságra atyafi távozni készült. Az eset egyik szemlélője megszólította a távozót:

— No miért nem ütötöd pofon?

— Tudod, nagyon tüskés az arca. Megvárom, amíg vasárnap megborotválkezik. Nem akarom, hogy a szakálla összeszurkálja a tenyeremet.

(A kíváncsi poloska.) Aradon nagyon aktívulak a poloskák, főleg a szállodabeliek; ezek ellen rendőri vizsgálatot is vezényeltek. Történt pedig — mondjuk, hogy nem Aradon — hogy egyik eldugott, zugszállodába vendég érkezett. Utazó. A portás szobájában várakozott, amíg a nevet beírták a vendégkönyvbe. Észrevette ezenközben, hogy a vendégkönyv lapjain egy bájos poloska sétál. Az utazó elkeveredetten fakadt ki.

— Tudja: én nem szólok ahhoz semmit, hogy ha a szobáik tele vannak poloskával. Azt is türelemmel elviselem, hogyha éjjel kirángatják a fejem alól a párnát ezek a kedves állatkák. De az már mégis csak túrheterien, hogy a poloska, ez a poloska itt belé kíváncsiskodik a vendégkönyvbe, hogy milyen számu szobába száll meg!

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 2

Amerika 1-el magasabb. Kínálat, vételkedv korlátozott, 15 ezer mm. tartott.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1911. októberre	10.91-10.92	10.94-11.93
Buza 1912. áprillist	11.14-11.15	11.18-11.19
Rozs 1911. októberre	8.94-8.95	8.94-8.95
Tengeri 1911. auguszt.	7.45-7.46	7.70-7.71
Tengeri 1912. májusi	7.37-7.38	7.39-7.40
Zab 1911. októberre	7.47-7.98	8.02-8.08

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Augusztus 2.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	111.30
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	91.—
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	80.20
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	92.25
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	220.—
Tlászab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.—
Oszták járadék papírban	92.20
Oszták járadék ezüstbe	95.90
Oszták járadék aranyban	116.50
Oszták koronajárdék 4 ⁰ / ₀	92.10
1880. évi oszták államsorsjegy	157.—
Oszták-magyar bankrészesvény	19.50
Magyar hitelbank-részesvény	848.—
Oszták hitelintézeti részesvény	661.—
Oszt.-magy.-államvasutj részesvény	747.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi márka	117.22 ¹ / ₂
London vista	240.07 ¹ / ₂
Páris vista	95.07 ¹ / ₂
20 márkás arany	23.48

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. augusztus 2.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10.10-10.20
78	10.20-10.30
77	10.30-10.35
78	10.35-11.40

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	10.00-10.10
Rozs	8.00-8.10
Arpa	7.50-7.60
Zab	7.25-7.35
Tengeri	7.50-7.60

Kőbányai sertés piac.

— Aug. 2. —

Augusztus 1. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) — 152 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 154-156 fillér. Közép (páronként 240-280 kg.) 164-168 fillérig.

Sertéslelészám: 1911. évi július hó 30. napján volt készlet 27851 drb. — 1911. július hó 31-én felhajtott 59 drb. — 1911. július 31-én elszállított 194 drb. — 1911. aug. 1. napjára maradt készletben 27710 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: kis forgalom.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYÁRI SZINHÁZ.

Aradon, 1911. augusztus hó 3-án, 4-én, 5-én és 6-án,

a budapesti **ROYAL** nagy mozgószínház előadásai.

Sláger!

Mulattató!

A páros szöktetés vagy öreg ember nem vén ember.

Nagy parodisztikus vigjáték, előadva a legelőkelőbb amerikai színművészek által. Személyek: Valter gazdag földbirtokos. Alfréd, fia. Jenni, özvegy. Lili, leánya. Pap. Pincér. Szakácsné.

A műsor többi mellékképei:

1. Monszerát a Pireneuszokon. Természetes felvétel.
2. A titkos vizes korsó. Indiai dráma.
3. Automata mint soffőr. Látványos mulattató.
4. Az 6 gyermeke. Dráma.
5. Az ezredes parancsa. Rendkívül mulatságos.
6. Páros szöktetés.
7. Állatszelistók, mint vetélytársak. Nagy kiállítás látványos dráma.
8. Bandika mint tolvajfogó. Rendkívül mulattató.

Előadás kezdete este 8 órakor.

Jegyek előre válthatók nappal a Téli színház pénztáránál. Este 7 órától a Nyári színházban.

A saját tulajdonát képező nagy monopol képek előadásai augusztus 15-én veszik kezdetüket, melyek közt színre kerül a jövő idény legérdekesebb újonsága

A 41 fok melegben izadó bus szalma-özvegy és a vig szobacica.

Rendkívül mulattató bohózat 3 felvonásban.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, csütörtökön 1911. augusztus 3-án:

1. Maxi és anyósa. Nevettető. — 2. A cári vadászterületen. Látványos természetutáni felvétel. — 3. Lemke, mint toreador. Komikus. — 4. A pálinka áldozata. Szenzációs szociális dráma. — 5. Pali, mint sürgönykihordó. Kacagtató.

Előadások délután 6 órától.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ő hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélküli megjelenni

Műsört ingyen kapni a jegyszedőknél. Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma, csütörtökön 1911. augusztus 3.

1. Grönlandi képek. Nagy északsarki expedíció. — 2. Igazmondó szemüveg. Humoros. — 3. Honszerző. Dráma. — 4. A csintalan Kató. Humoros. — 5. Villamos kísérletek. Természet után. — 6. Az alkohol áldozata. Szociális szenzációs dráma.

Előadások d. n. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

NYILTÉR.*

Tisztelettel értesítjük Arad és vidéke kávé, vendéglős és szállodásait, miután Cseh Hugó ügyvezetőt a mai napon a látásától felmentettük és további pénz, levél, vagy megrendelés átvételére nem jogosított.

Arad, 1911. augusztus 3.

Az aradi pincérek segélyző és elhelyező egyesület elnöksége.

További megrendeléseket az egyesületnek címezni.

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz.

Vese és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjánál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Orvosiilag ajánlva.

Aradi főlerakat

Pollák József cégnél, József főherceg-ut II. sz.

Világhírű
amerikai
és angol

sandalcipők

óriási választékban, előnyös
gyári áron árusít, csak

Kutányi J.

Arad, Vörösmarthy-utca 1. Telefon 335.

Gyönyörű ajándékot

küldünk Önnek postafordultával
ingylen és bérmentve, ha ár-
jegyzékünk szétküldése céljából
nekünk

3445

100 darab
(csak vidéket)

magán és államhivatalnokok, tanítók, főpapok, orvosok, egészségügyi hivatalnokok, gyárosok és gyári hivatalnokok, jobban szituált magánzók, kereskedők, iparosok stb. címzett lakóhelyéről és annak környekéről, tisztán és olvashatóan egy iv papírra leírva beküldi.

Vertrieb patentiert
Neuheitem.

LEOP. WEISZ, Wien, II/2. Hofenadergasse 1.

SALAMANDER
cipők elárúsítása.

Engelhardt-féle Kneip

SZANDAL-CZIPŐK

1916 már megérkeztek.

Óriási választék tennisz-czipőkben.

A n. 6. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők aradi kizárólagos egyedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivétel 20 „ 50 „

WEINBERGER JANOS, ARAD

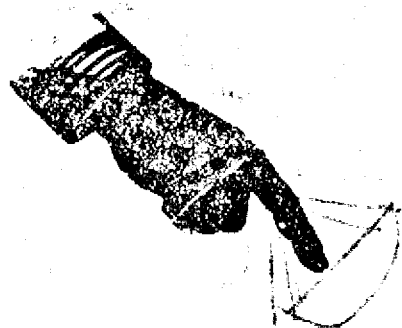
elsőrendű cipőáruháza.

Tessék a kirakatot megtekinteni.

Telefon 312. szám.

NYÁRI SZINHÁZ.

A Budapesti Royal nagy Mozgó
 Színház
 megnyitó előadása.

Páros szöktetés
 vagy
 öreg ember nem vén
 ember.

8440

Ezenkívül a teljesen új félheti műsor. :: Este 7-től 8-ig nagy zenehangverseny a színház előcsarnokában. :: Jegyek előre válthatók a téli színház pénztáránál. :: Esti pénztárnyitás 7 órakor. :: Kezdeté este 8 órakor. ::

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára, 1547, valamint valódi lignum sanctum tekegolyók és bábu legjutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác
norinbergi diszmű és játék-
áru üzletében

ARAD, Szabadság-tér 21.

Molnár Antal

épület- és butorasztales
Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház.)

Felvállalja minden e szakba vágó munkák készítését, úgymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész butorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal 8951

Molnár Antal,
épület és műbutorasztales.
Jó erkölcsű fiú tanulóknak felvétetik.

Alkalmi vételek és eladások ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weltzer János-utca, Minorita-palota. 1884

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcseréltetnek
TELEFON 436. TELEFON 438.

Nők legforróbb vágya szépnek lenni.

Ezt legkönnyebben érhetik el a Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CREME

használatával. Meglepő gyorsan tünteti el

szeplőt, májfoltot, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot. Ara egy tégelynek 1 korona.

1 darab Ibolya-creme szappan 70 fillér, egy doboz Aradi Ibolya-Hőlgypor 1 korona 20 fillér, 1 üveg Ibolya-tej 1 kor.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ARPÁD gyógyszerüzletében

ARADON, Andrásy-tér 22. sz. (a megyeházzal szemben.)
Az ország minden nagyobb gyógyszerüzletében, droguerájában és illatszerekkereskedésében.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron eladó.

Ne üljön fel semmiféle hangzatos reklámnak, hanem saját érdekében felhívom a figyelmét, mert most ismét nagyobb mennyiségű áruk érkeztek, amelyeket csak

az Asztalos Sándor-u. 4. sz. alatt levő

CSIPKE ÁRUHÁZBAN

lehet beszerezni. Eladásra kerülnek a következő olcsón beszerzett

PARTI ÁRUK

Női ing R. Schiffenből 75 kr.-tól
Női nadrág R. Schiffenből 74 kr.-tól
Glott alj 1. dupla 125 kr.-tól
Lüster alj 1. dupla 375 kr.-tól
Selyem alj 1. dupla 375 kr.-tól
Mildervédő batliszt 52-59 kr.-tól
Batliszt alj 125 kr.-tól
Taft selyem 1. métere 68 kr.
Csipke selyem 1. métere 82 kr.
Gyermekruhák 75 kr.-tól
Eszernyők 120 kr.-tól
Férfi ing R. Schiffenből 99 kr.-tól
Férfi ajour sokal 39 kr.
Férfi nyílás sokal 39 kr.

Zsebkendő tuatja 58-120 kr.-tól
Gallér csak 7 kr.
Kézelő párja 8-16 kr.
Harianya 3 pár 50, 60 és 100 kr.
Kézimunka kongré kezdés 125 kr.
Csipke métere 1 kr.-tól.
Csipke szövet 25 kr.-tól
Csipke gallérok 50 kr.-tól
Czérna keztük 15 kr.-tól
Férfi nyakkendők 10 kr.-tól
Hosszu glase keztük 150 kr.
Glase keztük rendes 59-85 kr.
Női ajour harisnya 35 kr.
Női nyílás harisnya 39 kr.

Csipke és csipkebetétek nagy választékban. — Csipke-szövetek nagy választékban.

Azonkívül érkeztek nagyobb mennyiségű csipkefüggönyök, stórok, himzett madeira, schweizl himzések, női és férfi harisnyák, gyermek-harisnyák, selyem- és cérna-keztük, finom női fehérneműk, női kötők, stb. Meglepő olcsó árak.

Kérjék a vásárló közönséget árunk olcsóságáról meggyőződni, mivelhogy most lemet igen nagymennyiségű újabb áruk érkeztek.

2601

Tisztelettel

Csipke áruház.

Övös: Figyelmeztetjük a t. vevőközönséget, hogy üzleten kívül senkit sem jogosítunk fel cégünkől áruk elárúsítására.

Férfi ruhazsövet gyapjuból frt. 1.20 kezdve. — Blous 1.25 kr.

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadásban szenvednek, legjobban ajánlható szer. Teljesen szagtalanít!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására. — Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsepp.

Kitűnő alpesi gyógyfűvekből előállított gyomorzabályozó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főtájás elleni pastilla.

A fejfájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —
Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható kizárólag!

1846

Rozsnyai Máttyás

gyógyszerüzletében

Arad, Szabadság-tér.

**Első schweitzzi
himzőgyár kép-
viselője:**

Hell Béláné

Arad,

Árpád-tér 4. szám II. emelet,

ahol a legszebb fehérnemű és felsőruha himzések gyári árban, dus választékban kapható. — Meghívásra mintákkal készséggel elmegyek.

3331

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket

csillárokkal

együtt kedvező ártólai feltételek
= mellett szerel és szállít = 1789

KOCH DÁNIEL

villamososengő és telefonberendezési vállalata
Arad, Deák Ferencz-utca. 42.

Barthl János

épület és műlakatos

Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: épületvasalásokat, vaskerítéseket, sírrácsokat, takaréktűzhelyeket és mindennemű javításokat pontosan és jutányos áron.

Költségvetéseket úgy helyben, mint vidéken díjmentesen.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

1175 Barthl János.

Jó házból való fiuk tanulóul felvétetnek.

Csatlós András

műbutor-asztalos

Arad, Fejsze-utca 6. sz.

(Saját ház.) 2887

Elvállal megrendelésre mindennemű szalon, ebédlő- és hálószoba berendezéseket a legpontosabb kivitelben, a legmodernebb stíl szerint. — Kész butor állandóan raktáron. Számos megrendelést kéri, kiváló tisztelettel

CSATLÓS ANDRÁS

műbutor-asztalos

ARAD, Fejsze-utca 6-ik szám.

A volt Saeckl-malom

jelenleg: Adler és Szántay-féle

SAS-MALOM

Aradon, a Fa-utcában — eddig Urbán Iván-utca — mult hó 24-én héttől üzemét megkezdte és

3272

vámörleéseket

is legpontosabban teljesít.

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépségtörő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, szirtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

1208

490—1911 gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a rendőrségi ruhák elkészítésének elvállalása iránt folyó év augusztus hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1911. évi július hó 10-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

BREGER I.

Telefon 615. Az orsovai halhoz.

BREGER I.

Árpád-tér 5. sz.

Értesítem az igen tisztelt közönséget, hogy üzletemet a Szabadság-térről, Arpad tér 5. szám alatti zsidó templom épületben levő sarok üzletbe helyeztem át.

Egyben értesítem a n. é. közönséget, hogy az új üzletemben sokkal olcsóbban árulok a legfrissebb tiszai halat, mint a régi üzletemben.

Pénteken a piacon a halak árai tetemesen le lesznek szállítva.

Ma friss tiszai halküldemény érkezik.

Midőn a n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönöm, kérem, hogy részemre azt az új üzletemben a jövőben is fenntartani sziveskedjenek.

Pénteken estétől szombat estig zárva.

Tisztelettel

2753

Breger I.

BREGER I.

U rak figyelmébe

ki akar elegánsan öltözködni, az tekintse meg minden rendelési kényeztetés nélkül nagy bel- és külföldi szövet raktáramat

Angol uri szabó üzletében

Deák Ferencz-utca 40. sz. (Dr. Winter-féle házban) nálam már 60 koronától kezdve egy elegáns szabású szék öltöny vagy felöltő, finom szövetekből kifogástalan kivitelben, mérték után részletfizetésre is kapható. 1800

Becsés pártfogásukat kérve, maradok tisztelettel

Horváth Flórián, angol uri szabó.

Ezen rovatban minden más egy-
mori bejelentésnek ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József főh. ut. 23.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényes a szöveg előf — avagy levélbélyegekben. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor közzéad. Levélbeli megbeszélésekkel, az jelzés levélbeli bevitelével a kiadóhivatal, az esetekben, választékosan csatlakozó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések 6 óráig fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratra díjtalanul megkeresztül. HIRDETÉSEK ESTE FÜL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettek semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elmentjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

„Péncz beszél.”

Levele van a kiadóban. 3434

Dr. Jobb

Vettem levelét, azonban őszintén bevalva, nem bízom annak komolyságában. Mindazonáltal kívánságának megfelelőleg, közzétettem e hirdetést és kérem most már, hogy a találkozás helyét megjelölni sziveskedjék. Csunya fiatalember. 5030

Ha nem tud aludni

ne Bromot, de Vojtek és Weisz hírneves rovarporát vegye. II-3326

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisznál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-3302

KIADÓ LAKÁS.

Attila-tér 1. sz. ház

borpincével és gyümölcsös kerttel f. é. nov. 1-től bérbeadó. Bővebbet ott a házban. 3388

Ujradon,

Hosszu-utca 117. sz. családi ház, legjobb karban, 6 szoba, téli és nyári konyha, üvegezett folyosó, jégverem, pince és egyéb gazdasági melléképületek, 700 özl nagy kert azonnal is eladó, esetleg kiadó. Bővebbet Valentin Jánosnál Hosszu-utca 18. 3337

Butorozott szoba.

Egy csinosan butorozott kényelmes utcai szoba külön bejárattal az első emeleten, Szent Pál-utca 3. kiadó. 3386

Egy modern lakás.

Két szoba, konyha, és hozzá tartozók, külön álló udvari. November hó 1-ére. Bővebbet Deák F. u. 22. 3367

Kiadó.

Rákóczi-utca 25. sz. alatt most épült házban négy utcai szobából előszobából és szükséges mellékhelyiségekből álló teljesen különálló, kényelmes, modern urilakás. Bővebbet ugyanott, vagy telefon 464. 3392

2 utcai

butorozatlan szoba szeptember 1-től kiadó Luther Márton-ter 1. sz. I. em. Értekezhetni lehet Dr. Bedő Árpád ügyvédnél. 3442

November 1-ére

3, 2 és 1 szobás lakások Kasza-utca 6—7. számú új házban kiadók. 3434

A Tökölly-tér melletti

Lujza-utcában emelt kétemeletes házban modern három szobás lakások november 1-ére kiadók. Bővebbet Bem-u. 3. alatt. 3420

LAKÁST KERESNEK.

Kerestetik

azonnal, vagy legkésőbb november 1-ig 3—4 szoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló lakás, modern házban, földszint vagy I-ső emeleten, lehetőleg a kórház közelében. Ajánlatok „Központi Szálló” 8. szám alá kéretnek. 3417

Keresek november elsejére modern 3 szoba és mellékhelyiségekből álló lakást. Ajánlatokat Szabadság-tér 21. szám alá „Aradi zeneconservatoriumba” kérek. 3431

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó

egy darab teljesen új 20 hektoliter űrtartalmu víztartány hozzátartozó 8 méter magasságu lábbal. Bővebbet Weisz Jenő lakatosnál Andrássy-tér 9. 3309

30—40 métermássa

makulatura olcsón eladó, Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében, Andrássy-tér 16. 555

Drága szörmeit

védje meg Vojtek és Weisz molypusztítójával. II-3327

Gőzgép

2 H. P. Brauner és Glasek „Non plus ultra” gyártmány eladó. Üzemben látható Heidt A. tejcsernokában Ujpanát. Bővebbet az aradi Tejcsernokban. 3436

Automobil

Puch-gyártmány 2 személyre, 8 lóerős, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3444

10 koronától kezdve

térfi fűző, bokszt cipő kapható Aradi Cipészek Termelő Szövetkezeténél Szabadság-tér 15. Bizományraktárak Csermön és Piskin. 3451

1 doboz 100 drb.

levélpapír 1 korona. Amerikai töltő tollszár 1 kor. Gyümölcs szalvetta 100 drb. 1 kor. Salicillal telített valódi pergament papír kapható Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. 2551

Lakás fertőtlenítést

legolcsóbban, legjobban végezheti Vojtek és Weisz fertőtlenítő szerével. II-3329

ALKALMAZÁST KERES.

Felügyelői

vagy más bizalmi állást keres legjobban referenciával bíró idősebb zsidó férfi. Messer Illés Varjassy-utca 18. 3309

100 koronát adok annak, aki nekem egy hivatalozgái vagy ahoz hasonló állást szerez. Cim a kiadóhivatalban. 3498

Házi urak figyelmébe!

Egy intelligens hivatalnok elválná 3 szobás lakásért a házgondnokságot. Szives megkereséseket kér „Pontos” jellege alatt e lap kiadóhivatalába. 5031

ALKALMAZÁST NYER.

Lakatos tanulók

felvétetnek Stoll Bélanál, Csernovits Péter-utca 22—23. 3225

Egy fiatal könyvkötő segéd felvétetik, Kosminsky Weitzer János-utca. 3429

Intelligens

uri családnál két kis gyermek mellé egy gyermekgondozó leányka felvétetik. Cim a kiadóban. 5032

22—26 éves,

e női konfektálóhoz értő ügyes főfős segédet keresek azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 3441

Keresek

augusztus 15-re ügyes fűszer- és rövidáruban jártas izraelita válásu segédet, ki a román nyelvet is bírja, ajánlatában igények megjelölendők. Berkovits Hermann. Brád. 3435

Uri nő mellé

leány felvétetik. Simonyi-utca 1. szám. 3430

ÜZLETEK.

Jó forgalom

kereskedés korlátlan italméréssel, házzal együtt, más vállalat miatt eladó. A faluban 1000 lélek van a környéken tizlet nincs. Engelhardt János Branyest, Facset mellett. 3405

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára Weitzer János-utca 2. szám.

Telefon 751.

Új kerékpárok a legjutányosabb áron. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakszerű javító-műhely.

Már megnyit

a legolcsóbb

butor bevásárlási csarnok.

Házassulandók és butorvásárló közönség szives figyelmét bátorodom felhívni az

Asztalos Sándor-u. 1. sz. alatt megnyitott

kész butorüzletemre,

hol is Aradon legjutányosabb árak mellett árusítok minden kivitelű, legmodernebb háló, ebédlő, uri szoba, szalon, előszoba és konyha berendezéseket. — Saját érdeke tehát mindenkinek dus választékú raktárkészletem mellobbi megtekintése. Szives partfogást kér 3197 kiváló tisztelttel

HIRSCH MIHÁLY,

mübutor asztalos. Gyár: Lázár Vilmos-utca

Ezen rovatban minden szöveg egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szövegben a szöveg elír — vagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzététel mellett megkeresésenként, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a köziratban aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kivételével díjtalanul megszerkeszti. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTEK FEL.**

OKTATÁS.

Magántanulókat,

elemi, polgári, reál és kereskedelmi tanulókat alaposan tanít képzett tanárnő, esetleg német, francia és román nyelvet. Címe: Krausz Paulinnál. 3002

Zongoratanítónő

Órákat ad, házban és házon kívül kezdők és haladók részére, igen jó módszer szerint. Cím a kiadóhivatalban. 3418

Izr. Fluinternátus

(Chorin Áron-u. 1. sz.) Az intézet minden tekintetben megfelel a mai kor követelményének. A bentlakók gondos nevelésben, jó ellátásban és kitűnő előkészítésben részesülnek. Az intézetben a jövő tanévre úgy magán, mint rendes tanulók felvételnek. Prospektussal szívesen szolgál az igazgatóság. 3389

Correpetitor.

Javító vizsgálatra előkészít nyolcadik gimnázista. Cím a kiadóhivatalban. 3422

5. gimnáziumot

végzett tanuló számára keresek augusztusra diákokat, ki a görög nyelvet vele átismételné. Honorarium 20 korona. Cím a kiadóhivatalban. 3437

Tanítónő-jelölteket

magánaton való előkészítésre jóállás mellett szívesen elvállalok. Bővebb értekezést Arad, Vécsey-utca 7. szám alatt. Okl. felső nép- és polgári iskolai tanárnő. 3433

INGATLAN.

Kovaszinczon

a motor megálló mellett egy 4 katasztrális hold szőlő betegség miatt eladó. Értekezhetni lehet Lipót-utca 3a. 3398

KÜLÖNFÉLE.

Tőkepenzes társat,

vagy finanszírozót keresek életképes gyári iparvállalat megnagyobbításához. Esetleg ki segítene ezen gyárat részvénytársasággá alakítani? Szükséges tőke 50.000 korona. Ajánlatok Szakember „6843” kiadóba. 3349

Pensió 3400

elsőrendű kapható uri családnál. Ebédkosztot családoknak kiadok. Erzsébet-körút 37. II. em. 15. ajtó.

Jutányosan varrok

fehérneműt, javítok is, ugyancsak himzést, slingelést, horgolást. Tóthné, Választó-utca 55. 3428

Előkelő özvegy uri nő

1—2 iskolás kis leányt elfogad gondos ellátás, zongora használatával. Bővebbet: szíveségből Rosenblüh cégnél. 3438

Kitűnő hegyi bor

34 krajeár literenként. Kapható Poppé Sándornál, Aulich Lajos-utca 8a. 3425

Kerékpáros

Gyorsfutár vállalat. Telefon 848. 3448

HEGYI LAJOS

hirdetési irodája
folyó évi augusztus hó 1-én

Budapest,
VII., Király-utca 67.,
I. em. áthelyeztetett.

Mindenemű hirdetések és reklámok felvétele az összes fővárosi-, vidéki és külföldi-lapok és naptárak részére eredeti árban. Költségvetések és ajánlatok díjmentesen. 3439

Csillárok,

Villamos felszerelések

legalcsóbban 1874

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (11. adóházban)

Minden versenyt felülmúl

Jóság, tartósság és olcsó ár tekintetében

Czernóczky Mihály

Kossuth-utca 3. szám

alatti saját műhelyében készült férfi-, női és gyermek cipők fekete- és színes bőrből készítve, ugyancsak félcipők minden fazonban kapható!! 1476

Női lüszter, gummi

és avaszi felöltőt

már 10 kor. tól

vehet nagy választékban

Schwartzberger Manó

női confection áruházában 2671

ARAD, Vörösmarty-utca 3.
Őszi újdonságok naponta érkeznek.

10,000 pár különféle CZIPÓ

előrehaladott szalon miatt, ugyancsak kalapok és divatcikkék hallatlan

olcsón kerülnek eladásra.

Valódi

amerikai és angol sandal

még eddig nem létezett árakban.

20—25 csak K. 3.50 35—38 csak K. 5.80
26—28 „ „ 4.— 40—42 „ „ 6.60
29—34 „ „ 4.80 43—46 „ „ 6.75

877

Csakk

Korányi Jenőné!

Szabadság-tér 3. szám.

Ingyen javítom a nálam vásárolt cipőket.

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

maculatura

Glück Károly és Testvére

huscsarnokában

3170

fiatal angol báránnyus kilogramonként korona 1.40 kapható.

2. szobás modern, új lakás augusztus 1-re

kiadó

Flórián-utca 6b. sz. a.

Bővebbet ugyanott, az 5. ajtó sz. a. lakásban. 3402

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építetők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkálatokat, úgymint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását

ugy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,

2681

építész.

27 hold

Szántóföld

a rajta levő tanyaépületekkel és 3 hold termőszőlővel hosszabb időre azonnal

bérbeadó, esetleg örök áron

eladó.

Értekezhetni: Dr. Schmidt János tanárnál Arad, Tökölly-tér 6. szám II. em., vagy Pécskaszenttamáson a vasúti állomástól 15 percrenyire fekvő tanyán. 3419

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerező

felkeresni vételkény-

szertől

Vogel László

műorás és ékszerész üzletét.

Veszek zálogcédulát, tört aranyat vagy más tárgyakra becserélem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

Költözők figyelmébe!

— Telefon 250. szám. —

Értesitem a t. szállító közönséget, hogy hosszú évek óta a Petőfi-utcában volt butorszállítási üzletemet 1911. évi augusztus 1-ével Deák Ferenc-utca 36. szám alá, Mairovitz házba helyezem át.

Ajánlom ezuttal 6, 8 és 10 méter hosszú zárt, belül kárpitozott tiszta butorszállító kocsijaimat egy helybéli, mint a legtávolabb eső vidékre történendő költözéseknél. Vállalok mindennemű fuvarozást és átköltöztetést a vasútra és vidékre, nyitott, ruganyos kocsikon is teljes jótállás mellett.

Kérve a t. közönség további támogatását, kiváló tisztelettel

Éliás Lipót Fia

butorszállító 3279

Deák Ferenc-utca 36. szám.

Nyaraló

a szőlőben.

Közvetlen a h. m. vasút megállónál a nyári időszakra

kiadó

egy úri nyaraló, teljes berendezéssel, zongora használatával. Eladó 25 hold termésben levő szőlő tetszésszerű részletekben igen kedvező részletes 6 évi megfizetésre. Ugyanitten külön, szinte épülettel van egy hat holdas szőlőm eladó, idei terméssel, hasonló feltételek mellett. Mindenről felvilágosítást ad

Kászonyi Aradköviben.

3281

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti színetét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL

megnedvesítjük.

== Nagy üveg ára 2 korona. ==

Főraktár:

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

3 üveget ingyen láda és csomagolással bérmentve küld. 1524

Husserl Manó

Arad, Szt. Pál-utca 11. sz.

Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték szerelő bádogos. Készítmódern butor veret. Fém-csiszolás, galvanizálás. (Nikkelezés, vörös és sárga rezezés, horgonyozás, ónozás, aranyozás, ezüstözés.) 3841

Galvanoplasztikai munkák

Használt boroshordók.

Tíz darab jó állapotban levő 18-20 hektoliteres boroshordó 3407

eladó.

Megtekinthető

Kende Ferenc-nél

Ménés.

498-1911.

Árlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke egy darab tűzmentes okmány-szekrény szállítása iránt folyó év augusztus hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1911. évi július hó 18-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Egy fiatal fűszer- és vas-kereskedő segéd, aki 3360 a román nyelvet is bírja, azonnal alkalmazást nyer.

Valamint egy jó flu tanulónak felvétetik Schönbrun Albert vegyeskereskedésiben KÉTEGYHÁZA.

Aradi Nyomda

Részvénytársaság

készít 100 darab

névjegyet

elefántesontpapíron

nyomva

2 koronáért.

Vidékre 2 korona 40 f.

beküldése esetén bér-

mentve szállít.